

T.C. SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ
GÜLHANE SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE SOSYOTELİZM VE
KİŞİLERARASI DUYARLILIK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
İNCELENMESİ

Merve SÖZEN

Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı
Psikiyatri Hemşireliği Programı

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ANKARA/2023

**T.C. SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ
GÜLHANE SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE SOSYOTELİZM VE
KİŞİLERARASI DUYARLILIK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
İNCELENMESİ**

Merve SÖZEN

Danışmanı

Doç. Dr. Emine ÖKSÜZ

Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı

Psikiyatri Hemşireliği Programı

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ANKARA/2023

TEZ KABUL ONAYI

BEYAN

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında;

- Mevcut tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu,
- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Mevcut tezin çalışılması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Merve SÖZEN

15 Mayıs 2023

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE SOSYOTELİZM VE KİŞİLERARASI DUYARLILIK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

ÖZET

Amaç: Davranışsal bağımlılıklardan biri olan sosyotelizmin ve diğer bireylerin duygu, davranışlarına aşırı farkındalık/duyarlılık olarak tanımlanan kişilerarası duyarlılığın iletişimi olumsuz etkilediği bilinmektedir. Bu araştırmanın amacı; hemşirelik öğrencilerinde sosyotelizm ve kişilerarası duyarlılık düzeyini belirlemek, sosyotelizm ve kişilerarası duyarlılığı etkileyen faktörleri ve sosyotelizm ile kişilerarası duyarlılık arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı nitelikteki bu araştırma, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Hemşirelik Fakültesi'nde okuyan öğrenciler ile Ekim 2021-Ocak 2022 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya 560 öğrenci dahil edilmiştir. Araştırmanın verileri; Öğrencileri Tanıtıcı Bilgi Formu, Genel Sosyotelizm Ölçeği ve Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Elde edilen veriler Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) 26 bilgisayar programı kullanılarak analiz edilmiştir. Tanımlayıcı verilerde ortalama, standart sapma, minimum, maksimum, frekans ve yüzde kullanılmıştır. İkili grup karşılaştırmalarında Bağımsız Gruplarda Mann Whitney U testi, üç ve daha fazla grup karşılaştırmalarında ise Kruskal Wallis H testi ve Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Ölçek puanları arasındaki ilişki ise Spearman korelasyon testi ile değerlendirilmiştir. $p<0,05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Bulgular: Araştırmada katılımcıların Genel Sosyotelizm Ölçeği toplam puan ortalaması $42,68\pm 17,70$, Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği toplam puan ortalaması $86,01\pm 19,36$ olarak bulunmuştur. Katılımcıların akıllı telefonda geçirilen günlük süreye göre Genel Sosyotelizm Ölçeği toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($H=43,060$, $p<0,001$). Kişilerarası iletişimde kendini değerlendirme puan ortalamaları ile Genel Sosyotelizm Ölçeği toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönlü orta seviyede ilişki saptanmıştır ($r= -0,161$, $p<0,001$). Katılımcıların akıllı telefonda geçirilen süreye göre Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği toplam puan ortalamaları arasında ($H=21,10$, $p<0,001$) ve sınıf düzeyine göre atılgan olmayan davranışlar alt boyutu puan ortalamaları arasında ($H= 12,86$, $p=0,006$) istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Kişilerarası iletişimde kendini değerlendirme puan ortalamaları ile

Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönlü zayıf düzeyde bir ilişki saptanmıştır ($r = -0,237$, $p < 0,001$). Hemşirelik öğrencilerinin Genel Sosyotelizm Ölçeği toplam puanları ile Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği toplam puanları arasında istatistiksel anlamlı, pozitif yönlü orta düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($r = 0,355$, $p < 0,001$).

Sonuç: Araştırma bulgularına göre; günde 3 saat ve daha fazla akıllı telefonda zaman geçiren ve kişilerarası iletişimde kendisini yetersiz olarak değerlendiren hemşirelik öğrencilerinin sosyotelizm davranışları ve kişilerarası duyarlılık düzeyleri artmaktadır. Birinci sınıf öğrencilerin ikinci sınıf öğrencilerine göre atılgan olmayan davranışları daha fazladır. Ayrıca bu çalışmada öğrencilerin sosyotelizm davranışları artıkça kişilerarası duyarlılıkları da arttığı saptanmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda; hemşirelik gibi iletişimin önemli olduğu bir mesleği icra edecek öğrencilerde sosyotelizm davranışlarını azaltmaya ve kişilerarası iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik ders ve eğitimlerin daha fazla müfredata eklenmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Akıllı Telefon, Kişilerarası Duyarlılık, Hemşirelik Öğrencisi, Sosyotelizm

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN PHUBBING AND INTERPERSONAL SENSITIVITY IN NURSING STUDENTS

ABSTRACT

Aim: It is known that phubbing, which is one of the behavioral addictions, and interpersonal sensitivity, which is defined as hyper-awareness/sensitivity to the emotions and behaviors of other individuals, negatively affect communication. The aim of this assignment is determining the level of phubbing and interpersonal sensitivity in nursing students, examining the factors that affect phubbing and interpersonal sensitivity and examining the relationship between phubbing and interpersonal sensitivity.

Materials and Methods: This descriptive study has been conducted with students studying at Gülhane Nursing Faculty of Health Sciences University and 560 students between the October 2021 and January 2022. The data of the research have been collected by using the Introductory Information Form of Students, the General Phubbing Scale and the Interpersonal Sensitivity Scale. The obtained data have been analyzed by using the Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) 26 computer programmes. Mean, standard deviation, minimum, maximum frequency and percentage have been used in descriptive data. Mann Whitney U Test has been used in independent groups of paired group comparisons and Kruskal Wallis H Test and Mann Whitney U Test have been used in comparisons of three or more groups. The relationship between the scale scores has been evaluated with the Spearman correlation test. $p < 0,05$ has been accepted statistically meaningful.

Results: In the research, the total mean score of the participants on the General Phubbing Scale was $42,68 \pm 17,70$; the total mean score on the Interpersonal Sensitivity Scale was $86,01 \pm 19,36$. According to the daily time that the participants have spent on the smartphone, a statistically significant difference has been found among the total mean scores of the General Phubbing Scale ($H=43,060$, $p < 0,001$). In interpersonal communication a statistically significant negative oriented moderate relationship has been found between the mean scores of self-evaluation and the total mean scores of the General Phubbing Scale ($r = -0,161$, $p < 0,001$). According to the time the participants have spent on the smartphones, a statistically significant difference has been found between the total mean scores of the Interpersonal Sensitivity Scale ($H=21,10$, $p < 0,001$) and the sub-dimension mean scores of the non-assertive behaviours according to the class level ($H= 12,86$, $p=0,006$). In

interpersonal communication, a statistically significant, negative and weak correlation has been found between the mean scores of self-evaluation and total scores of the Interpersonal Sensitivity Scale ($r = -0,237$, $p < 0,001$). A statistically significant positive and moderate relationship has been found between the total scores of the General Phubbing Scale and the Interpersonal Sensitivity Scale of nursing students ($r = 0,355$, $p < 0,001$).

Conclusion: According to the research findings; the phubbing behaviours and interpersonal sensitivity levels of nursing students who spend 3 hours or more a day on smartphones and evaluate themselves as inadequate in interpersonal communication are increasing. First-year students have more non-assertive behaviours than second-year students. In addition, in this study as students' phubbing behaviours increase, their interpersonal sensitivities also increase. In line with these results; it can be suggested that more courses and training should be added to reduce phubbing behaviours and improve interpersonal communication skills in students who prefer a profession that communication is important such as nursing.

Keywords: Smartphone, Interpersonal Sensitivity, Nursing Students, Phubbing

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimimin başladığı ilk günden itibaren bana karşı her zaman özveri ile yaklaşan, her durumda engin bilgi ve tecrübelerini benimle paylaşan, bu süreç boyunca yoluma ışık tutan, tezimin her aşamasında desteğini esirgemeyen ve kıymetli zamanını ayıran, örnek aldığım çok sevgili danışmanım Sayın Doç. Dr. Emine ÖKSÜZ'e,

Yüksek lisans eğitimim boyunca değerli bilgi ve tecrübeleriyle yanımda olan Gülhane Hemşirelik Fakültesi Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı'nın değerli öğretim üyeleri Sayın Doç. Dr. Çiğdem YÜKSEL'e, Sayın Dr. Öğr. Üyesi Gamze SARIKOÇ'a ve Sayın Dr. Öğr. Üyesi Belgin VAROL'a,

Çalışmamı yürütürken verileri toplamamda yardımcı olan Gülhane Hemşirelik Fakültesi'nde ki tüm değerli hocalarıma,

Hayatım boyunca her koşulda yanımda olan, desteklerini her zaman arkamda hissettiren, varlıklarıyla bana güç ve cesaret veren, bugünlere gelmem de büyük emekleri olan canım annem Nurhan SÖZEN'e ve canım babam Zekai SÖZEN'e

Sevgi, saygı ve en içten duygularıyla teşekkürlerimi sunarım.

Merve SÖZEN

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
TEŞEKKÜR	viii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLO LİSTESİ	xi
ŞEKİL LİSTESİ	xii
KISALTMALAR	xiii
1. GİRİŞ VE AMAÇ	1
1.1. PROBLEMİN TANIMI VE ÖNEMİ	1
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI	2
1.3. ARAŞTIRMA MODELİ VE SORULARI.....	2
2. GENEL BİLGİLER	5
2.1. SOSYOTELİZM	5
2.1.1. Sosyotelizm Kavramı	5
2.1.2. Sosyotelizm Türleri	6
2.1.3. Sosyotelizm Etkileri	7
2.1.4. Sosyotelizm ile İlgili Yapılan Çalışmalar	8
2.2. KİŞİLERARASI DUYARLILIK	10
2.2.1. Kişilerarası Duyarlılık Kavramı	10
2.2.2. Hemşirelikte Kişilerarası Duyarlılığın Önemi	11
2.2.3. Kişilerarası Duyarlılık ile İlgili Yapılan Çalışmalar	12
3. GEREÇ VE YÖNTEM	15
3.1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ŞEKLİ	15
3.2. ARAŞTIRMANIN YERİ VE ZAMANI.....	15
3.3. ARAŞTIRMANIN EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ.....	15
3.4. ARAŞTIRMANIN ETİK YÖNÜ.....	16
3.5. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	16
3.5.1. Tanıtıcı Bilgi Formu	16
3.5.2. Genel Sosyotelizm Ölçeği	17
3.5.3. Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği	18

3.6. VERİLERİN TOPLANMASI	19
3.7. VERİLERİN DEĞERLENDİRMESİ	19
3.8. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI	19
4. BULGULAR	21
4.1. KATILIMCILARIN TANIMLAYICI ÖZELLİKLERİNE İLİŞKİN BULGULAR	21
4.2. KATILIMCILARIN TANIMLAYICI ÖZELLİKLERİNE GÖRE GENEL SOSYOTELİZM ÖLÇEĞİ PUANLARINA İLİŞKİN BULGULAR	23
4.3. KATILIMCILARIN TANIMLAYICI ÖZELLİKLERİNE GÖRE KİŞİLERARASI DUYARLILIK ÖLÇEĞİ PUANLARINA İLİŞKİN BULGULAR.....	27
4.4. KATILIMCILARIN GENEL SOSYOTELİZM ÖLÇEĞİ İLE KİŞİLERARASI DUYARLILIK ÖLÇEĞİ ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	30
5. TARTIŞMA	33
5.1. HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE SOSYOTELİZM İLE İLGİLİ BULGULARIN TARTIŞILMASI	33
5.2. HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE KİŞİLERARASI DUYARLILIK İLE İLGİLİ BULGULARIN TARTIŞILMASI.....	34
5.3. SOSYOTELİZM İLE KİŞİLERARASI DUYARLILIK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN TARTIŞILMASI.....	36
6. SONUÇLAR	39
7. KAYNAKLAR.....	41
8. EKLER.....	47
EK 1: Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Bilimsel Araştırmalar Etik Kurul Onayı	47
EK 2: Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Hemşirelik Fakültesi Bilimsel Araştırmaları Değerlendirme Komisyonu Onayı	48
EK 3: Ölçek Yazarlarından Alınan İzin Yazıları	49
EK 4: Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu	51
EK 5: Veri Toplama Araçları.....	54
ÖZGEÇMİŞ.....	57

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Öğrenci Özelliklerinin Dağılımı	21
Tablo 2. Öğrencilerin Genel Sosyotelizm Ölçeği ve Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği Puan Ortalamalarının Dağılımı	22
Tablo 3. Öğrencilerin Tanımlayıcı Özelliklerine Göre Genel Sosyotelizm Ölçeği Puan Ortalamalarının Dağılımı	24
Tablo 4. Öğrencilerin Tanımlayıcı Özelliklerine Göre Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği Puan Ortalamalarının Dağılımı	28
Tablo 5. Öğrencilerin Genel Sosyotelizm Ölçeği Toplam Puanları ile Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği Toplam Puanları Arasındaki İlişki	31

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1. Araştırma Modeli.....	2
---------------------------------------	---

KISALTMALAR

Örn	: Örneğin
Ark.	: Arkadaşlar
Ort	: Ortalama
SS	: Standart Sapma
min	: Minimum
max	: Maksimum
n	: Kişi Sayısı
p	: Anlamlılık

1. GİRİŞ VE AMAÇ

1.1. PROBLEMİN TANIMI VE ÖNEMİ

Günümüzde hayatımızın her alanında kullandığımız teknoloji hızla yayılım ve gelişim göstermektedir. Dünyada ve ülkemizde teknolojik aletlerden biri olan akıllı telefonun kullanımı gençler ve yetişkinler arasında oldukça yaygındır. Akıllı telefon sayesinde bireyler daha hızlı iletişim kurabilmekte, alışveriş, eğlence, oyun oynama gibi aktiviteler yapabilmekte ve bilgiye daha hızlı ulaşabilmektedir. İnsan hayatını son derece kolaylaştıran akıllı telefon kullanımının yararları yanında kişilerarası ilişkileri bozabilmekte, fiziksel ve psikolojik sorunlara neden olabilmektedir. Akıllı telefonun problemlili kullanımlarından biri de sosyotelizm davranışdır (1,2).

Sosyotelizm, bireyin başka bireylerle iletişim hâlindeyken dikkatini bireylerden çok akıllı telefona vermesi ve sürekli akıllı telefonla ilgilenmesi olarak tanımlanmaktadır. Sosyotelizm akıllı telefonların çok yönlü kullanımından dolayı birçok bağımlılığı da içeren bir bağımlılık türüdür. Bunlar; akıllı telefon, sosyal medya, internet, oyun ve uygulama bağımlılığıdır (1,3). Üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmalarda; sosyotelizmin kişilerarası ilişkileri ve akademik başarıları olumsuz etkilediği belirlenmiştir (3,4).

İnsan ile birebir çalışan hemşireler için kişilerarası ilişkiler önemlidir ve öğrencilik yıllarında hemşirelerin kişilerarası iletişim becerilerinin geliştirilmesi hedeflenir. Sağlıklı kişilerarası iletişim kurulmasında bireyin kişilerarası duyarlılığı önemli rol oynar. Kişilerarası duyarlılığın yüksek olması kolaylıkla birine kırılma, diğer bireyler tarafından değer verilmediğine, önemsenmediğine inanma, kendini diğer bireylerden daha aşağıda görme, diğer bireylerin yanında hatalı işler yapmamaya özen gösterme gibi davranışlara neden olarak kişilerarası ilişkilerde bireyin çeşitli problemler yaşanmasına yol açmaktadır. Kişilerarası duyarlılığa sahip bireyler kişilerden uzak durma, karşılıklı ilişkilerde reddedilme korkusu, çekingenlik,

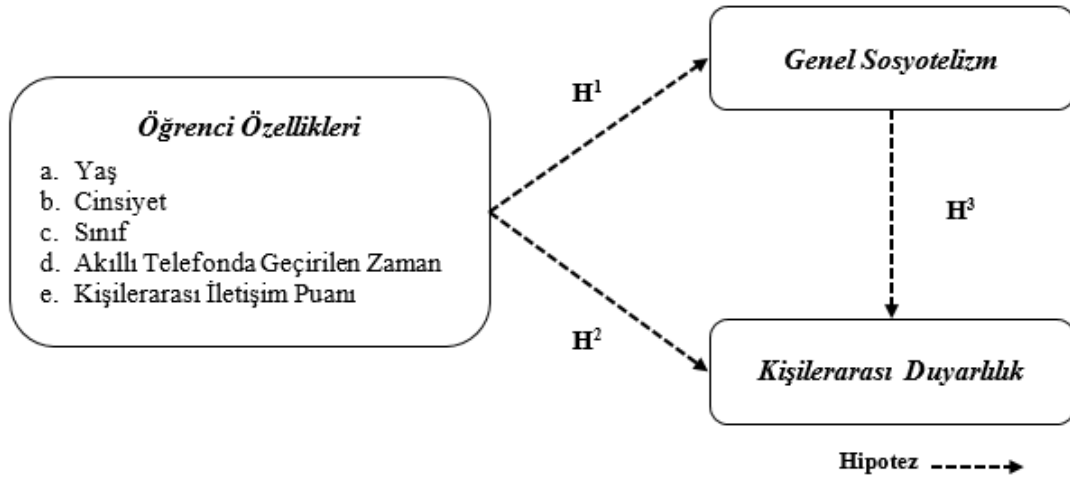
önemsenmeme, değersiz hissetme ve yetersizlik gibi niteliklere sahiptirler (5). Literatürde, üniversite öğrencilerinde sosyotelizm davranışını ve kişilerarası duyarlılığı araştıran çalışmalar (6,7) olmasına rağmen, hemşirelik öğrencilerinde sosyotelizm ve kişilerarası duyarlılık arasındaki ilişkiyi araştıran bir çalışmaya rastlanmamıştır. Gelecekte birer sağlık profesyoneli olacak hemşirelik öğrencilerinde sosyotelizm ve kişilerarası duyarlılık arasındaki ilişkinin incelenmesinin öğrencilere yönelik eğitimlerin planlanmasında yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı; hemşirelik öğrencilerinde sosyotelizm ve kişilerarası duyarlılık düzeyini belirlemek, sosyotelizm ve kişilerarası duyarlılığı etkileyen faktörleri ve sosyotelizm ile kişilerarası duyarlılık arasındaki ilişkiyi incelemektir.

1.3. ARAŞTIRMA MODELİ VE HİPOTEZLERİ

Aşağıda araştırma amacına uygun olarak ortaya konan araştırma modeli (Şekil 1) ve araştırma hipotezleri yer almaktadır.

Şekil 1. Araştırma Modeli

Araştırma Hipotezleri

Hipotez 1. Hemşirelik öğrencilerinin sosyotelizm düzeyi nedir?

Hipotez 2. Hemşirelik öğrencilerinin kişilerarası duyarlılık düzeyi nedir?

Hipotez 3. Hemşirelik öğrencilerinde sosyotelizm davranışını etkileyen faktörler nelerdir?

Hipotez 4. Hemşirelik öğrencilerinde kişilerarası duyarlılık düzeyini etkileyen faktörler nelerdir?

Hipotez 5. Hemşirelik öğrencilerinde sosyotelizm düzeyi ile kişilerarası duyarlılık düzeyi arasında ilişki var mıdır?

2. GENEL BİLGİLER

2.1. SOSYOTELİZM

2.1.1. Sosyotelizm Kavramı

Yaşamımızın her alanında karşımıza çıkan teknoloji gün geçtikçe gelişmekte ve hızla yayılım göstermektedir. Özellikle de hayatın bir parçası haline gelmiş akıllı telefonlar ve bu sayede her alanda kullanabildiğimiz internet bireyler için öğrenilmiş bir davranışa dönüşmüştür (8). Düzenli olarak birçok ülkenin dijital verilerinin yer aldığı We Are Social Global Digital Ocak 2022 verilerine göre dünya nüfusunun %67,1'i cep telefonu kullanmaktadır. Ayrıca bir günde akıllı telefonda geçirilen sürenin ortalama 4 saat 48 dakika olduğu belirtilmektedir (9). Günün belli bir kısmını akıllı telefonda geçirmek hayatımıza ne kadar olumlu sonuçlar (örn; kolay iletişime geçmek) getirmiş olsa da aşırı kullanımına bağlı olarak olumsuz sonuçları (örn; bağımlılık) da beraberinde getirmektedir (8). Öyle ki akıllı telefon kullanımı sosyal ortamda başka insanlarla iletişim kurmaya engel olan bir davranış haline dönüşebilmektedir. Bu davranış şekli internet bağımlılığı, sosyal medya bağımlılığı, akıllı telefon bağımlılığı, oyun bağımlılığı gibi kavramlarla açıklanamayacağı için yeni bir kavrama ihtiyaç duyulmuş ve sosyotelizm (phubbing) kavramı ortaya çıkmıştır (10).

Sosyotelizm kavramı, ilk kez Mayıs 2012'de Sidney Üniversitesi'nde bir grubun bir kişinin telefonu ile ilgilenmek için başka bir kişiyi görmezden gelme konusunu tanımlamak için kullanılmış (11) ve 2013 yılında Avusturalya Ulusal Sözlüğüne eklenmiştir. Sosyotelizm kavramına yönelik araştırmalar ise 2013 yılı sonrasında başlamıştır (10,12). Sosyotelizm diğer adı ile Phubbing kelime olarak, İngilizcedeki phone (telefon) ve snubbing (yok sayma, kötüye kullanma) kelimelerinden türetilen bir kavramdır ve bu davranışı sergileyen bireylere de 'phubber' denilmektedir. Bu kavram Karadağ ve arkadaşları (2016) tarafından Türkçeye sosyotelizm olarak çevrilmiştir (3,10).

Sosyotelizm ile ilgili farklı tanımlar bulunmaktadır. Karadağ ve ark. (2015, 2016) tarafından bireyin başka birey(ler)le iletişim hâlindeyken dikkatini akıllı telefona vermesi, akıllı telefonla ilgilenmesi ve algısını kişilerarası iletişimden kaçırması olarak tanımlanmıştır. Ayrıca kişinin iletişim içerisinde olunan kişi veya kişilere karşı gösterilen saygısız tutum, onları umursamama, sanal ortamı gerçek yaşama tercih etme gibi birçok olası dinamiğe sahip bir kavram olduğunu da belirtmişlerdir (3,13). Yıldırım ve Ünalın (2020) tarafından ise bireylerin somut bir mekânda muhatap olduğu kişilerle değil, sosyal medya hesapları üzerinden başka şeylerle ilgilenme durumu olarak tanımlanmıştır (14). Sevinç ve ark. (2019) sosyotelizmi; insanların sosyal ve fiziksel olarak etkileşim içerisinde bulunduğu durumlarda, fiziksel olarak sosyal bağlam içerisinde yer alıp, zihinsel olarak mobil teknolojiler ile etkileşimi olarak tanımlamışlardır (15). Aagaard (2020) sosyotelizmi, bir kişinin bir sosyal etkileşimin ortasında aniden bakışlarını hafifçe aşağı çevirdiğinde ve telefonunda “kaybolduğunda” ortaya çıkan bir olgu şeklinde tanımlamıştır (11). Nazir ve Pişkin (2016) ise sosyotelizmi, ister Facebook'u kontrol etmek, ister Whatsapp kullanmak veya diğer sohbet uygulamalarını kullanmak olsun, sosyal etkinliklerde ve saatlerde akıllı telefon kullanılarak başkalarını görmezden gelme eylemi olarak tanımlamıştır (16).

2.1.2. Sosyotelizm Türleri

Literatürde üç farklı sosyotelizm türünden bahsedilmektedir:

Partner Sosyotelizmi: Partner sosyotelizmi, eşin veya önemli bir kişinin yanındayken iletişim kurmak yerine algıyı cep telefona yönlendirmektir. Partner sosyotelizmi kişinin partnerine olan saygısını ve kendisine olan güveni kaybettirebilir, kişinin partneri ile geçirebileceği zamanın kalitesini bozabilir ve bu da bireyin ilişki memnuniyetini azaltabilir. Ayrıca partner sosyotelizmi depresyona neden olabilir. Roberts ve David'in (2016) yaptığı bir çalışmada, partner sosyotelizminin ilişki doyumunu azalttığı bulunmuştur (17).

Ebeveyn Sosyotelizmi: Ebeveyn sosyotelizmi, ebeveyn-çocuk etkileşimleri sırasında gerçekleşir ve ebeveynlerin cep telefonlarını ebeveyn-çocuk etkileşimleri

esnasında kullandığı ve çocuğun dışlanmış hissetmesine neden olan bir davranış olarak tanımlanır (18). Ebeveyn sosyotelizmi, daha düşük etkileşim sıklığı ve çocukların ipuçlarına karşı zayıf yanıt verme ile ebeveyn-çocuk iletişiminin kesintiye uğramasıdır (19). Ebeveynler çocukları ile iletişim kurarken sosyotelizm davranışı göstermeleri aralarındaki ilişkiyi bozmaktadır. Bu da çocuk ve ya ergenin cep telefonu bağımlılığı gibi olumsuz davranışlara yönelimini artırmaktadır (20).

Yönetici Sosyotelizmi: Yönetici sosyotelizmi, yönetici ile çalışanın karşılıklı iletişim halindeyken yöneticinin ilgisini akıllı telefona yöneltmesi yani telefonu ile ilgilenmesi olarak ifade edilmektedir (21). Başka bir ifade ile yönetici sosyotelizmi, iş yerinde süpervizörün (yöneticinin) cep telefonu ile ilgilenmesi nedeniyle dikkatinin dağıldığının çalışan tarafından algılanması olarak tanımlanmaktadır (22,23). Yönetici ile çalışan arasında güçlü ve güvene dayalı bir iletişim olması gerekmektedir. Bu iletişim yönetici tarafından telefona bakma eylemi ile bozulursa aralarında ki ilişkiyi önemli derecede zayıflatmaktadır (21). Roberts ve David'in (2019) yaptıkları bir çalışmada, yönetici sosyotelizmi ile patrona olan güven arasında negatif bir ilişki olduğu bulunmuştur. Ayrıca güvenmenin iş tatmini ile doğrudan ilişkili olduğunu, iş tatminin de çalışanın performansı ile ilişkili olduğunu belirtmişlerdir. Yöneticilerin sosyotelizmi hakkında bilgilendirilmesi ve bu duruma karşı dikkatli olunması sağlanabilir (23).

2.1.3. Sosyotelizmin Etkileri

Sosyotelizm akıllı telefonların çok yönlü özelliklerinden dolayı birden fazla bağımlılığı bir arada barındıran bir davranıştır. Akıllı telefonların bilgisayar özelliği göstermesi ve internet kullanımına kolay ulaşım sağlaması sosyotelizmin çok boyutlu olduğunu göstermektedir. Bu boyutlar internet bağımlılığı, akıllı telefon bağımlılığı, oyun bağımlılığı, sosyal medya bağımlılığı ve uygulama bağımlılığıdır. Tüm bu bağımlılıkların iç içe geçmiş karmaşık bir yapısı olduğuna, sosyotelizmin öngörüldüğünden daha yaygın olduğuna ve olası etkilerinin öngörülenden daha yıkıcı olabileceğine dikkat çekilmektedir (3,13).

Akıllı telefonlarla meşgul olma başkalarıyla etkileşim kurma biçimini geri dönülmez biçimde değiştirmiştir. Akıllı telefonlar sağladığı birçok avantaja rağmen, gerçek, yüz yüze ilişkilere ve kişilerarası iletişime zarar verebilmektedir (24). Bir kafede başkalarıyla otururken, sınıfta, sempozyum veya toplantıda konu dinlerken, evde misafirlerle otururken, araba kullanırken, seyahat ederken, çocuklarla vakit geçirirken, yürüyüş, alışveriş yaparken sosyotelizm davranışı görülebilir (16,25). Kısaca sosyotelizm için sosyal bir davranış bozukluğu da denilebilir (14). Sosyotelizm, sosyal ve profesyonel ilişkilere zarar verebilir ve insanları yaşamı tehdit eden durumlara itebilir. Yapılan araştırmalar sosyotelizmin sosyal iletişimi etkileyebileceğini ve olumsuz psikolojik sonuçlara yol açabileceğini göstermektedir (8,25). Literatürde sosyotelizmin yalnızlık (8), can sıkıntısı (26), sosyal kaygı (12), depresyon, stres (24) ve ilişkilerde düşük düzeyde memnuniyet (27) gibi birçok olumsuz etkileri vurgulanmaktadır. Ayrıca, Chotpitayasunondh ve Douglas (2016), bir kişinin sosyotelizm davranışları sergilemesinin o ortamda bulunan kişileri de sosyotelizm davranışları sergilemesine teşvik ettiğini belirtmektedir (28).

2.1.4. Sosyotelizm ile İlgili Yapılan Çalışmalar

Karadağ ve ark.nın (2015) cep telefonu, kısa mesaj, internet, sosyal medya ve oyun bağımlılıkları ile sosyotelizm davranışı arasındaki ilişkiyi belirlemek için yaptıkları bir çalışmada; bu değişkenlerin sosyotelizmi etkilediği bulunmuştur. Aynı çalışmada sosyotelizm davranışının kadınlar, akıllı telefon sahibi olanlar ve sosyal medya sahibi olan kişilerde daha çok görüldüğü saptanmıştır (13). Karadağ ve ark. (2016) yaptıkları başka bir çalışmada ise, sosyotelizm davranışı gösterenlerin akıllı telefonlarını daha çok bir topluluk içinde, ortamdan sıkıldıklarında, rahatsız olduklarında sohbete ayak uyduramadıkları için zaman geçirme ya da oyalanma amaçlı kullandıklarını saptamıştır. Bu çalışmada sosyotelizm davranışı gösteren bireyler akıllı telefon kullanamadıkları durumlarda gerginlik, tedirginlik, huzursuzluk, mutsuzluk, hayal kırıklığı, endişe, depresif ruh hâli yaşadıklarını ifade etmişlerdir (3).

Aagaard (2020) 25 öğrenci ile yüz yüze görüşme yöntemini kullanarak yaptığı bir çalışmada, öğrencilerin sosyotelizm davranışlarını saygısızca ve sınırlı

bozucu bulduklarını ancak yine de bu davranışları kendilerinin de yaptıklarını belirlemiştir. Aagaard (2020) sosyotelizm davranışının bir alışkanlık olduğunu ve alışkanlıkları değiştirmenin zor olduğunu vurgulamıştır (11).

Parmaksız (2021) yaptığı bir çalışmada, sosyotelizm ve bilinçli farkındalık arasındaki ilişkide sosyal kaygının aracı rolünü incelemiştir. Elde edilen bulgular sonucunda, sosyal kaygının sosyotelizm ve bilinçli farkındalık arasında aracı role sahip olduğu ve sosyal kaygı ile sosyotelizm arasında pozitif bir ilişki olduğu bulunmuştur. Ayrıca bireyin bilinçli farkındalığı arttıkça sosyotelizm davranışında azalma olduğu saptanmıştır (12).

Blachnio ve ark.larının (2021) 20 ülkede sosyotelizm ölçeğini değerlendirmek için yaptıkları bir çalışmada, gençlerin yaşlı bireylere oranla daha fazla sosyotelizm davranışları gösterdiği saptanmıştır (29).

Bai ve ark.larının (2020) yaptıkları bir çalışmada, anne sosyotelizmi ile akademik tükenmişlik arasındaki ilişkiye ruh sağlığının aracılık ettiğini göstermiştir (30).

Aydoğdu ve Çevik (2020) yaptıkları bir çalışmada, sosyotelizm ile yalnızlık arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğunu saptamışlardır. Bu sonuca göre yalnızlık arttıkça sosyotelizm davranışı gösterme durumu da artmaktadır (8).

David ve Roberts (2017) yaptıkları bir çalışmada, sosyotelizmin bireylerin başkalarıyla birlikte geçirdikleri zaman boyunca dışlanmış hissetme eğilimleri üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu bulmuştur. Sosyotelizmin bireylerin refahı üzerinde dolaylı bir etkiye sahip olduğunu ve sosyotelizmin daha fazla stres ve depresyon duyguları ile ilişkili olduğunu vurgulamışlardır. Ayrıca bu çalışmada genç bireylerin yaşlı bireylere oranla daha fazla telefonda zaman harcadıklarına da dikkat çekilmiştir (24).

David ve Roberts (2020) yaptıkları bir çalışmada, sosyotelizmin sosyal dışlanma duygularıyla anlamlı ve pozitif bir ilişkiye sahip olduğunu ve bununla sosyal medya kullanımını artırdığını bulmuşlardır (31).

Ergün ve ark.larının (2019) yaptıkları bir çalışmada, sosyotelinin anksiyete, depresyon, olumsuz benlik, somatizasyon, düşmanlık ve telefon kullanım süresi ile pozitif yönde ilişkili olduğu belirtilmiştir. İnsanlar cep telefonlarına daha fazla takıntılı hale geldikçe, daha az ilişki kurmakta, yeteneklerinden, ilgilerinden ve becerilerinden habersiz hale gelmekte ve gelecek için plan yapmada daha az isteksiz olmaktadır. Bu faktörler bireyin kendileriyle ilgili pozitiflik duygularını azaltır ve bu da nihayetinde kişinin kendisinden kopmasına yol açmaktadır (25).

Sepetçi ve ark.larının (2021) yaptıkları bir çalışmada, can sıkıntısının sosyotelinin tetiklediğini saptamışlardır. Ayrıca can sıkıntısının bireylerde akıllı telefon, sosyal medya gibi teknolojilere yönelim gösterdiği ve sosyotelinin davranışı eğilimini artırdığı belirlenmiştir (26).

2.2. KİŞİLERARASI DUYARLILIK

2.2.1. Kişilerarası Duyarlılık Kavramı

İnsan sosyal bir varlıktır ve hayatı boyunca sürekli kişilerle (anne-baba, kardeş, akraba, arkadaş, eş, sevgili gibi) bir ilişki içindedir. Bu da kişilerarası ilişkilerin tüm insanlığın yaşamı boyunca oldukça önemli bir yere sahip olduğu gerçeğini yansıtmaktadır (32). Bu nedenle kişinin kendisi ve çevresiyle olan ilişkilerinin sağlıklı olması, hem kendini ve dünyayı anlayarak uyum sağlayabilmesi hem de yaşamdaki varlığını sürdürebilmesi adına çok önemlidir. İnsanın sağlıklı ilişkiler kurmasını ve sürdürebilmesini etkileyen çok fazla etmen vardır. Bu etmenlerden birisi de kişilerarası duyarlılıktır (33).

Boyce ve Parker (1989), kişilerarası duyarlılığı başkalarının davranış ve duygularına karşı aşırı ve yersiz farkındalık ve duyarlılık olarak tanımlamaktadır (34). Erözkan (2004), kişilerarası duyarlılığı yersiz ve aşırı duyarlılıklar göstererek, kaygılı reddedilme beklentilerini içine alarak ve yakın ergen/yetişkin ilişkilerinde zorluklar oluşturarak kişilerarası ilişkileri bozan bir süreç olarak tanımlamaktadır (35).

Kişilerarası duyarlılığa sahip bireyler; kendinden şüphe duyma, aşağılık duygusu, kişilerarası kaçınma ve kişisel yetersizlik duyguları gibi özelliklere sahiptirler (36). Kişilerarası duyarlılığın özünde, kişiyi ilişkilerinde iddia etmekten alıkoyan ve bu ilişkileri kaybetme korkusunun (ayrılık kaygısı) altında yatan kırılğan bir benlik duygusu olabilir (37). Diğer yönden, kişilerarası duyarlılık, depresyon, anksiyete bozuklukları, tükenmişlik, yeme bozuklukları ve sosyal kaçınma dahil olmak üzere psikolojik sorunları da hızlandırabilir (36). Hatta yüksek kişilerarası duyarlılığın, depresyona yakalanma riskini üç kat artırdığı bilinmektedir (38). Ayrıca kişilerarası duyarlılığı yüksek insanlar boyun eğme, arka planda kalma ve başkalarının önderlik etmesine ve hükmetmesine izin verme eğilimi ile karakterize olma eğiliminde olduğu belirtilmektedir. (39).

2.2.2. Hemşirelikte Kişilerarası Duyarlılığın Önemi

Hemşirelik; bireyin ve toplumun sağlığını geliştirmek/yükseltmek, korumak, hastanın hastalığa uyumuna yardımcı olmak ve kolaylaştırmak, hastalığın geçmesine yardım etmek gibi hizmetleri kapsayan bir meslek olarak tanımlanmaktadır (40). Hemşireler; kesintisiz yirmi dört saat hizmet sunmakta, tüm ekip üyeleri, hastalar ve hasta yakınları ile sürekli iletişim ve etkileşim halinde bulunmaktadır (41). Kişilerarası duyarlılık, hemşirelerin iş ilişkilerinde ve yaşam kalitesinde çok önemli bir faktör olarak görülmektedir. Hemşirelerde kişilerarası duyarlılığın yüksek olmasının, verimsizliğe, sinirliliğe, yalnızlığa, kişilerarası ilişkilerde başarısızlığa, meslektaşlarına karşı şüphecilığe ve hemşireler arasında güvensizliğe neden olduğu belirtilmektedir (41,42). Ayrıca hemşirelerde kişilerarası duyarlılığın yüksek olması, hasta bakımının kalitesini düşürebilmekte, ekip üyeleri ve hastalar ile arasındaki iletişimi engelleyebilmekte ve kurumun verimini düşürebilmektedir. Bu sebeple hemşirelerin kişilerarası duyarlılık hakkında bilgi sahibi olması ve kendilerini bu konuda değerlendirmeleri önemlidir (41).

Hemşirelerin kişilerarası duyarlılıklarının öğrencilik yıllarında değerlendirilmesi ve azaltılması hemşirelik mesleğinin zorluklarıyla baş edebilecek, iyi hasta bakımı sunabilecek ve hemşirelik mesleğine katkıda bulunabilecek hemşirelerin yetişmesini sağlayacaktır (43). Bu nedenle hemşirelik eğitim

programlarına kendini tanıma, kendini yönetme, sosyal yönetim gibi eğitimlerin eklenmesi önerilmektedir (42).

2.2.3. Kişilerarası Duyarlılık İle İlgili Yapılan Çalışmalar

Kişilerarası duyarlılığa ilişkin, Erözkan'ın (2004) 340 üniversite öğrencisi ile yaptığı bir çalışmada, 18-19 yaş aralığındaki öğrencilerin diğer yaş grubundaki öğrencilere oranla beğenilme, kabul görme gibi çabalarının daha fazla olduğu bulunmuştur (35). Erözkan'ın (2005) üniversite öğrencileri ile yaptığı bir diğer çalışmada, erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla daha fazla kişilerarası farkındalık sergiledikleri ve kızların erkeklere oranla daha çekingen oldukları belirlenmiştir. Ayrıca kişilerarası duyarlılık ile depresyon arasında pozitif bir ilişki olduğu bulunmuştur (44).

Akgül ve Yavuzer'in (2019) ön test son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılarak üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları bir çalışmada, deney grubunda yer alan öğrencilere kişilerarası duyarlılık eğitimi verilmiştir. Deney grubuna verilen bu eğitim sonucunda öğrencilerin empati ve iletişim becerilerinin artmış olduğu saptanmıştır (45).

Çolakoğlu ve Yurcu'nun (2019) yaptıkları bir çalışmada, kişilerarası duyarlılık ile yaşam doyumu arasında negatif yönlü bir ilişki olduğu saptanmıştır. Ayrıca kişilerarası duyarlılığın yaşam doyumunu negatif olarak etkilediği belirlenmiştir (46).

Bell ve Freeman'ın (2014) perseküsyon sanrıları olan kişilerde kişilerarası duyarlılık için bilişsel davranışçı terapi yöntemini kullanarak yaptıkları bir çalışmada, tedavi öncesinden tedavi sonrasına kadar olan değerlendirmede kişilerarası duyarlılıkta önemli bir derecede azalma saptanmıştır (36).

Hiçdurmaz ve Öz'ün (2015) hemşirelik öğrencileri ile yaptıkları bir çalışmada; bilişsel davranışçı temelli psikolojik danışma programı uygulanan öğrencilerin kişilerarası duyarlılık ve işlevsiz otomatik düşüncelerinin azaldığı ve etkili baş etme becerilerinin arttığı belirlenmiştir (43).

Arabacı ve ark.larının (2017) hemşirelik öğrencileri ile yaptıkları bir çalışmada, öğrencilerin Facebook kullanım süresi ile kişilerarası duyarlılığın alt boyutu olan sosyal özgüven eksikliği arasında pozitif bir ilişki olduğu saptanmıştır. Buna göre öğrencilerin sosyal özgüven eksikliği artıkça Facebook bağımlılık eğilimleri de artmaktadır (47).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ŞEKLİ

Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinde sosyotelizm ve kişilerarası duyarlılık düzeyini belirlemek, sosyotelizm ve kişilerarası duyarlılığı etkileyen faktörleri ve sosyotelizm ile kişilerarası duyarlılık arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla tanımlayıcı bir çalışma olarak yapılmıştır.

3.2. ARAŞTIRMANIN YERİ VE ZAMANI

Bu araştırma Ekim 2021- Ocak 2022 tarihleri arasında Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Hemşirelik Fakültesi'nde eğitim gören öğrenciler ile gerçekleştirilmiştir. Ankara ilinde bulunan Gülhane Hemşirelik Fakültesi lisans düzeyinde eğitim vermekte olup, eğitim-öğretim süresi dört yıldır. Programın öğrenim dili Türkçedir. Bu programdan "hemşire" unvanı ile mezun olmaktadır.

3.3. ARAŞTIRMANIN EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ

Araştırmanın evrenini Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Hemşirelik Fakültesi'nde 2021-2022 Eğitim-Öğretim yılında eğitim gören toplam 736 öğrenci oluşturmaktadır. 2021-2022 eğitim-öğretim yılında birinci sınıfta 170 öğrenci, ikinci sınıfta 173 öğrenci, üçüncü sınıfta 190 öğrenci ve dördüncü sınıfta 203 öğrenci bulunmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise bu öğrenciler arasından araştırmaya dahil edilme kriterlerine uyan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 560 gönüllü öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeyip, gönüllü tüm öğrenciler çalışmaya dahil edilmiştir.

Araştırmaya Dahil Olma Kriterleri

- Hemşirelik öğrencisi olmak
- 18 yaş ve üzeri olmak
- Akıllı telefon sahibi olmak

- Araştırmaya katılmaya gönüllü olmak

Araştırmadan Çıkarılma Kriterleri

- Veri toplama formlarının eksik doldurulması

Araştırma ile ilgili uygun bilgilendirme sonrası araştırmaya katılmayı kabul eden öğrenciler ile çalışma gerçekleştirilmiştir.

3.4. ARAŞTIRMANIN ETİK YÖNÜ

Araştırmanın yapılabilmesi için Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 08 Temmuz 2021 tarihli, 2021/13 toplantı no.lu ve 2021/308 proje/karar no.lu etik kurul onayı (Bk. Ek 1) ve Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Hemşirelik Fakültesi Bilimsel Araştırmaları Değerlendirme Komisyonu'nda yazılı izin alınmıştır (Bk. Ek 2). Araştırmaya katılacak öğrencilere araştırmanın amacı ve konusu hakkında bilgi verilip, katılımın gönüllük ilkesine dayandığı açıklanarak izinleri almıştır.

Araştırmada kullanılan Genel Sosyotizm Ölçeği ve Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği'nin Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışmasını yapan yazarlardan izin alınmıştır (Bk. Ek 3).

3.5. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Bu araştırmada veri toplama araçları olarak Öğrencileri Tanıtıcı Bilgi Formu, Genel Sosyotizm Ölçeği ve Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği kullanılmıştır.

3.5.1. Öğrencileri Tanıtıcı Bilgi Formu

Literatür taraması sonucu araştırmacılar tarafından oluşturulan tanıtıcı bilgi formunda; yaş, cinsiyet, sınıfı, akıllı telefon kullanım süresi ve kullanım amacı, hangi sosyal ağları kullandığı gibi sorular bulunmaktadır.

3.5.2. Genel Sosyotelizm Ölçeği

Chotpitayasunondh ve Douglas (2018) tarafından birinin başkalarını görmezden gelerek akıllı telefonuna yönelme eğilimini değerlendirmek için geliştirilmiştir (27). Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması 2019 yılında Ergün ve arkadaşları tarafından yapılmıştır. Toplam 15 maddeden oluşan ölçek yedili likert tipi (“Asla” (1), “Nadiren” (2), “Ara Sıra” (3), “Bazen” (4), “Sık Sık” (5), “Genellikle” (6), “Daima” (7)) bir derecelendirme ile puanlanmaktadır. Ölçeğin tamamından alınabilecek en düşük puan 15, en yüksek puan 105’tir. Toplam puanın artması bireyde sosyotelizm davranışının arttığını göstermektedir (25). Ölçeğin nomofobi, kişilerarası çatışma, kendinden izolasyon ve problem kabulü olmak üzere dört alt boyutu vardır:

Nomofobi alt boyutu (1, 2, 3 ve 4. maddeler); bireyin cep telefonundan ayrılma korkusunu yansıtmaktadır. Nomofobi alt boyutundan alınabilecek en düşük puan 4, en yüksek puan 28’dir. Yüksek puan bireyde nomofobi davranışının arttığını göstermektedir.

Kişilerarası çatışma alt boyutu (5, 6, 7 ve 8. maddeler); bireyin kendisi ve diğerleri arasında algılanan çatışmayı ifade etmektedir. Kişilerarası çatışma alt boyutundan alınabilecek en düşük puan 4, en yüksek puan 28’dir. Alınan puanın artması bireyde kişilerarası çatışma davranışının arttığını göstermektedir.

Kendinden izolasyon alt boyutu (9, 10, 11 ve 12. maddeler); sosyal aktivitelerden kaçmak ve kendini diğerlerinden izole etmek için akıllı telefonu kullanmayı ifade etmektedir. Kendinden izolasyon alt boyutundan alınabilecek en düşük puan 4, en yüksek puan 28’dir. Yüksek puan bireyin kendini sosyal ortamdan uzaklaştırarak sanal ortama yöneldiğini göstermektedir.

Problem kabulü alt boyutu (13, 14 ve 15. maddeler); katılımcıların sosyotelizm problemi olduğunu kabul etmelerini ifade etmektedir. Problem kabulü alt boyutundan alınabilecek en düşük puan 3, en yüksek puan 21’dur. Alınan puanın yüksek olması kişinin problemi kabul ettiğini göstermektedir.

Ergün ve arkadaşları (2019) ölçeğin tamamı için Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısını 0,91, nomofobi alt boyutu için 0,82, kişilerarası çatışma alt boyutu için 0,84, kendinden izolasyon alt boyutu için 0,86, problem kabulü alt boyutu için 0,74 olarak bulmuştur (25). Bu çalışmada ise Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı ölçeğin tamamı için 0,93, nomofobi alt boyutu için 0,90, kişilerarası çatışma alt boyutu için 0,89, kendinden izolasyon alt boyutu için 0,93, problem kabulü alt boyutu için 0,79 olarak bulunmuştur.

3.5.3. Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği

Boyce ve Parker (1989), başkalarının davranış ve duygularına karşı aşırı farkındalık ve duyarlılık olarak tanımladıkları kişilerarası duyarlılığı ölçmek için Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği'ni geliştirmiştir (34). Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması 2012 yılında Doğan ve Sapmaz tarafından yapılmıştır. Ölçek beşli likert tipi ("Hiç uygun değil" (1), "Uygun Değil" (2), "Biraz Uygun" (3), "Uygun" (4), "Tamamen Uygun" (5)) bir derecelendirme ile puanlanmaktadır. Ölçek toplam 30 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte dört madde (6, 13, 18 ve 20) ters puanlanmakta olup, ölçeğin tamamından alınabilecek puan 30 ile 150 arasındadır. Yüksek puan kişilerarası duyarlılığın yüksek olduğunu göstermektedir (33). Kişilerarası duyarlılığı yüksek bireyler, kişilerarası ilişkilerde özgüveni düşük, atılgan olmayan, ilişkilerinde kaygı ve bağımlılık özellikleri gösteren, kolay incinebilir ve eleştirilme kaygısına sahip bireyler olarak değerlendirilebilir. Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği'nin üç alt boyutu vardır. Alt boyutları; kişilerarası kaygı ve bağımlılık, sosyal özgüven eksikliği ve atılgan olmayan davranışlardır:

Kişilerarası kaygı ve bağımlılık alt boyutu (1, 2, 3, 4, 9, 12, 13, 15, 19, 21, 23, 24, 25, 28, 29, 30. maddeler); sosyal ilişkilere dair kaygı duymayı ve diğerlerinin düşünce ve tepkilerini fazlaca önemsemeyi açıklamaktadır. Kişilerarası kaygı ve bağımlılık alt boyutundan alınabilecek en düşük puan 16, en yüksek puan 80'dir. Toplam puanın artması bireyin kişilerarası kaygı ve bağımlılık düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Sosyal özgüven eksikliği alt boyutu (5, 6, 10, 14, 16, 20, 22. maddeler); ayrılık endişelerini ve kişinin kendisine ilişkin olumsuz inançlarını açıklamaktadır. Sosyal özgüven eksikliği alt boyutundan alınabilecek en düşük puan 7, en yüksek puan 35'tir. Toplam puanın artması bireyin sosyal özgüven eksikliği düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Atılğan olmayan davranışlar alt boyutu (7, 8, 11, 17, 18, 26, 27. maddeler); duygu ve düşünceleri atılğan bir şekilde ifade edemeyerek geri çekilme davranışlarını açıklamaktadır. Atılğan olmayan davranışlar alt boyutundan alınabilecek en düşük puan 7, en yüksek puan 35'tir. Toplam puanın artması bireyin atılğan olmayan davranışlar düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir. Bu da kişinin bir durumdan çekinerek içine kapanmasına neden olmaktadır.

Doğan ve Sapmaz (2012) ölçeğin tamamı için Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısını 0,81, kişilerarası kaygı ve bağımlılık alt boyutu için 0,84, sosyal özgüven eksikliği alt boyutu için 0,64, atılğan olmayan davranışlar alt boyutu için 0,73 olarak bulmuştur (33). Bu çalışmada ise Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı ölçeğin tamamı için 0,93, kişilerarası kaygı ve bağımlılık alt boyutu için 0,93, sosyal özgüven eksikliği alt boyutu için 0,57, atılğan olmayan davranışlar alt boyutu için 0,82 olarak bulunmuştur.

3.6. VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırma için gerekli etik kurul ve kurum izninin alınmasının ardından veri toplama araçları öğrencilere uygulanmıştır. Öğrenciler ile ders saatleri dışında planlanan bir saatte amfilerinde yüz yüze görüşülerek araştırmacı tarafından çalışmanın amacı anlatılmıştır. Katılımcılardan Google Formlar aracılığıyla anketleri doldurmaları istenmiştir. Anketlerin doldurulması yaklaşık 8-10 dakika sürmüştür.

3.7. VERİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Araştırmanın verileri Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) 26 bilgisayar programı ile analiz edilmiştir. Araştırma kapsamındaki öğrencilere ait

özelliklerin ve ölçek puanlarının tanımlayıcı istatistiklerinde ortalama, standart sapma, minimum, maksimum, frekans ve yüzde kullanılmıştır. Verilerin normal dağılım durumu Kolmogrow Smirnow testi ile incelenmiş ve normal dağılımı karşılamadığı belirlenmiştir. İkili grup karşılaştırmalarında Bağımsız Gruplarda Mann Whitney U testi, üç ve daha fazla grup karşılaştırmalarında ise Kruskal Wallis H testi ve post hoc analiz için ise Bonferroni düzeltilmesi ile Mann Whitney U analizi kullanılmıştır. Ayrıca ölçek puanları arasındaki ilişki ise Spearman korelasyon testi ile değerlendirilmiştir. $p < 0,05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

3.8. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Veri toplama araçlarının öz bildirime dayalı olması ve araştırmanın tek bir merkezde yapılması bu araştırmanın sınırlılıklarını oluşturmaktadır.

4. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde araştırma kapsamındaki öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerine ve ölçek puanlarına ait bulgular yer almaktadır.

4.1. KATILIMCILARIN TANIMLAYICI ÖZELLİKLERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Bu bölümde araştırma kapsamındaki hemşirelik öğrencilerinin tanımlayıcı özelliklerine ait bulgular verilmiştir.

Tablo 1. Öğrenci Özelliklerinin Dağılımı (n=560)

Öğrenci Özellikleri		
Yaş (Ort±SS) yıl	20,09± 1,41 (min:17, max:28)	
	n	%
Cinsiyet		
Kadın	476	85,0
Erkek	84	15,0
Sınıf		
1.Sınıf	189	33,8
2.Sınıf	166	29,6
3.Sınıf	99	17,7
4.Sınıf	106	18,9
Akıllı Telefonda Geçirilen Süre		
0-1 saat	49	8,8
1-3 saat	215	38,4
3-5 saat	202	36,1
5-7 saat	61	10,9
7 saat ve üzeri	33	5,9
*Akıllı Telefon Kullanım Amaçları		
Bilgi Edinmek	514	91,8
İletişim Kurmak	506	90,4
Kişileri Takip Etmek	442	78,9
Alışveriş	391	69,8
Yemek	326	58,2
Diğer (oyun, film, vb.)	13	2,3
*Kullanılan Sosyal Medya Platformları		
Instagram	530	94,8
WhatsApp	520	93,0
Twitter	320	57,2
Facebook	64	11,4
Snapchat	26	4,7
Youtube	17	3,0
Diğer (Twitch, Telegram)	17	3,1
Kişilerarası İletişimde Kendini Değerlendirme Puanı (Ort±SS)	7,04±1,67 (min:0, max:10)	

*Birden fazla seçenek işaretlenebilir.

Tablo 1’de görüldüğü gibi öğrencilerin yaş aralığı 17-28 arasında değişmekte olup, ortalama yaş $20,09 \pm 1,41$ olarak tespit edilmiştir. Öğrencilerin %85’i (n=476) kadın ve %15’i (n=84) erkektir. Öğrencilerin %33,8’i (n=189) birinci, %29,6’sı (n=166) ikinci, %17,7’si (n=99) üçüncü ve %18,9’u (n=106) dördüncü sınıftadır. Öğrenciler akıllı telefonda 0,3 saat ile 19 saat arasında zaman geçirdiklerini ifade etmişlerdir. Ortalama geçirilen zaman $3,83 \pm 2,07$ saattir. Öğrencilerin %8,8’i (n=49) 0-1 saat, %38,4’ü (n=215) 1-3 saat, %36,1’i (n=202) 3-5 saat, %10,9’u (n=61) 5-7 saat ve %5,9’u (n=33) 7 saat ve üzeri zaman geçirmektedir. Öğrencilerin %91,8’i (n=514) bilgi edinmek, %90,4’ü (n=506) iletişim kurmak, %78,9’u (n=442) kişileri takip etmek, %69,8’i (n=391) alışveriş, %58,2’si (n=326) yemek ve %2,3’ü (n=13) diğer (oyun, film vb.) gibi amaçlarla akıllı telefonlarını kullanmaktadır. Öğrencilerin %94,8’i (n=530) Instagram, %93’ü (n=520) WhatsApp, %57,2’si (n=320) Twitter, %11,4’ü (n=64) Facebook, %4,7’si (n=26) Snapchat, %3’ü (n=17) Youtube ve %3,1’i (n=17) diğer (Twitch, Telegram) gibi sosyal medya platformlarını kullanmaktadır. Araştırma kapsamındaki öğrencilerin kişiler arası iletişimde kendini değerlendirme puan ortalamaları $7,04 \pm 1,67$ olarak tespit edilmiştir (Tablo 1).

Tablo 2. Öğrencilerin Genel Sosyotelizm Ölçeği ve Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği Puan Ortalamalarının Dağılımı

Ölçekler ve Alt Boyutları	Ort±SS	Medyan (Min-Max)
Genel Sosyotelizm Ölçeği		
Nomofobi	14,92±6,33	14,0 (4,00-28,00)
Kişilerarası Çatışma	8,97±5,17	8,0 (4,00-28,00)
Kendinden İzolasyon	8,97±5,17	8,0 (4,00-28,00)
Problem Kabulü	9,53±5,72	9,0 (3,00-21,00)
Toplam	42,68±17,70	40,0 (15,00-105,00)
Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği		
Kişilerarası Kaygı ve Bağımlılık	44,26±12,79	44,00 (16,00-80,00)
Sosyal Özgüven Eksikliği	20,79±3,92	21,00 (7,00-35,00)
Atılgan Olmayan Davranışlar	20,95±5,51	21,00 (7,00-35,00)
Toplam	86,01±19,36	86,00 (30,00-150,00)

Tablo 2’de öğrencilerin Genel Sosyotelizm Ölçeği ve Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği puan ortalamaları verilmiştir. Genel Sosyotelizm Ölçeği’nin nomofobi alt

boyutu puan ortalaması $14,92 \pm 6,33$, kişilerarası çatışma alt boyutu puan ortalaması $8,97 \pm 5,17$, kendinden izolasyon alt boyutu puan ortalaması $8,97 \pm 5,17$, problem kabulü alt boyut puan ortalaması $9,53 \pm 5,72$ ve ölçeğin toplam puan ortalaması $42,68 \pm 17,70$ olarak bulunmuştur.

Öğrencilerin Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği'nin kişilerarası kaygı ve bağımlılık alt boyutu puan ortalaması $44,26 \pm 12,79$, sosyal özgüven eksikliği alt boyutu puan ortalaması $20,79 \pm 3,92$, atılgan olmayan davranışlar alt boyutu puan ortalaması $20,95 \pm 5,51$ ve ölçeğin toplam puan ortalaması $86,01 \pm 19,36$ olarak bulunmuştur (Tablo 2).

4.2. KATILIMCILARIN TANIMLAYICI ÖZELLİKLERİNE GÖRE GENEL SOSYOTELİZM ÖLÇEĞİ PUANLARINA İLİŞKİN BULGULAR

Bu bölümde araştırmaya katılan öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerine göre Genel Sosyotelizm Ölçeği puan ortalamalarının karşılaştırılmasına yönelik bulgular yer almaktadır.

Tablo 3. Öğrencilerin Tanımlayıcı Özelliklerine Göre Genel Sosyalizm Ölçeği Puan Ortalamalarının Dağılımı

Öğrenci Özellikleri	Nomofobi Alt Boyutu			Kişilerarası Çatışma Alt Boyutu			Kendinden İzolasyon Alt Boyutu			Problem Kabulü Alt Boyutu			Toplam		
	Ort±S	Medyan (min-max)	İstatistiksel Analiz	Ort±S	Medyan (min-max)	İstatistiksel Analiz	Ort±S	Medyan (min-max)	İstatistiksel Analiz	Ort±S	Medyan (min-max)	İstatistiksel Analiz	Ort±S	Medyan (min-max)	İstatistiksel Analiz
Cinsiyet															
Kadın	15,15± 6,38	14,00(4,00- -28,00)	p= 0,062 ^U U= 19435,00	8,92± 5,12	8,00(4,00- 28,00)	p= 0,682 ^U U= 22538,00	9,30± 5,52	8,00(4,00- -28,00)	p= 0,101 ^U U= 17761,50	9,29± 4,35	9,00(3,00- 21,00)	p= 0,565 ^U U= 20776,0	42,66± 17,44	40,00(15,00- 0-105,00)	p= 0,706 ^U U= 20398,0
	Erkek	13,65± 5,92	13,00(4,00- -28,00)	9,27± 5,49	8,00(4,00- 28,00)	10,80± 6,660	8,00(4,00- -28,00)	10,80± 6,660	8,00(4,00- -28,00)	9,06± 4,54	8,50(3,00- 21,00)	8,50(3,00- 21,00)	42,79± 19,18	39,00(15,00- 0-105,00)	
Sınıf															
1.Sınıf	14,95± 6,30	14,00(4,00- -28,00)	8,67± 4,63	7,00(4,00- 25,00)	9,67± 5,65	8,00(4,00- -28,00)	9,67± 5,65	8,00(4,00- -28,00)	9,66± 4,22	9,00(3,00- 21,00)	9,00(3,00- 21,00)	42,94± 16,70	41,00(15,00- 0-99,00)		
	2.Sınıf	14,89± 6,44	14,00(4,00- -28,00)	9,57± 5,26	8,00(4,00- 28,00)	p= 0,087 ^H	9,74± 5,63	8,00(4,00- -28,00)	p= 0,272 ^H	8,96± 4,35	8,50(3,00- 21,00)	p= 0,201 ^H	43,16± 18,22	41,00(15,00- 0-105,00)	p= 0,541 ^H
3.Sınıf	13,90± 5,93	14,00(4,00- -28,00)	8,52± 4,79	7,00(4,00- 25,00)	8,46± 4,65	7,00(4,00- -27,00)	8,46± 4,65	7,00(4,00- -27,00)	8,70± 4,43	8,00(3,00- 19,00)	8,00(3,00- 19,00)	39,58± 15,35	38,00(15,00- 0-84,00)	H= 2,15	
	4.Sınıf	15,88± 6,51	15,50(4,00- -28,00)	9,02± 6,19	7,00(4,00- 28,00)	9,93± 6,77	8,00(4,00- -28,00)	9,93± 6,77	8,00(4,00- -28,00)	9,51± 4,58	8,00(3,00- 21,00)	8,00(3,00- 21,00)	44,34± 20,33	38,50(18,00- 0-105,00)	
Akıllı Telefonda Geçirilen Süre															
0-1 saat ¹	11,82± 5,42	11,00(4,00- -22,00)	p=<0,001 ^H	7,27± 4,17	6,00(4,00- 27,00)	p=<0,001 ^H	8,59± 6,25	7,00(4,00- -28,00)	7,63± 4,23	7,00(3,00- 20,00)	7,00(3,00- 20,00)	p=<0,001 ^H	35,31± 15,85	33,00(15,00- 0-86,00)	p=<0,001 ^H
	1-3 Saat ²	13,82± 6,08	13,00(4,00- -28,00)	7,71± 4,31	7,00(4,00- 28,00)	H= 45,07	8,56± 4,48	8,00(4,00- -28,00)	p= 0,008 ^H	8,36± 3,89	8,00(3,00- 21,00)	H= 35,62	38,46± 15,15	36,00(15,00- 0-105,00)	H= 43,060
3-5 Saat ³	15,79± 5,70	15,00(4,00- -28,00)	Post Hoc 1>3***	9,74± 5,13	8,00(4,00- 28,00)	Post Hoc 1<3***	9,82± 5,74	8,00(4,00- -28,00)	H= 13,78	9,64± 4,30	9,00(3,00- 21,00)	Post Hoc 1<2***	44,99± 16,76	42,00(15,00- 0-105,00)	Post Hoc 1<3***
	5-7 Saat ⁴	16,87± 7,27	17,00(4,00- -28,00)	10,48± 6,12	9,00(4,00- 28,00)	1<4***	11,30± 7,21	9,00(4,00- -28,00)	Post Hoc 1>5***	11,16± 4,44	11,00(3,00- -21,00)	1<4***	49,80± 20,16	47,00(15,00- 0-105,00)	1<4***
7 saat ve üzeri ⁵	17,79± 7,92	16,00(4,00- -28,00)	2>3*** 2>4* 2>5*	12,27± 6,82	11,00(4,00- -28,00)	2<3*** 2<4*** 2<5***	12,12± 7,36	9,00(4,00- -28,00)	11,58± 5,43	11,58± 5,43	11,00(3,00- -21,00)	2<3*** 2<4*** 2<5***	53,76± 23,88	47,00(15,00- 0-105,00)	2<3*** 2<4*** 2<5***

U: Mann Whitney U testi, H: Kruskal Wallis H testi ve post hoc analiz için ise Bonferroni düzelmesi ile Mann Whitney U analizi, ***p<0,001, **p<0,01, *p<0,05

Öğrencilerin cinsiyete göre nomofobi alt boyutu ($U=19435,00$, $p=0,062$), kişilerarası çatışma alt boyutu ($U=22538,00$, $p=0,682$), kendinden izolasyon alt boyutu ($U=17761,50$, $p=0,101$), problem kabulü alt boyutu ($U=20776,0$, $p=0,565$) ve genel toplam ($U=20398,0$, $p=0,766$) puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur (Tablo 3).

Öğrencilerin sınıf düzeyine göre nomofobi alt boyutu ($H=3,97$, $p=0,284$), kişilerarası çatışma alt boyutu ($H=5,61$, $p=0,087$), kendinden izolasyon alt boyutu ($H=3,90$, $p=0,272$), problem kabulü alt boyutu ($H=4,63$, $p=0,201$) ve genel toplam ($H=2,15$, $p=0,541$) puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur (Tablo 3).

Öğrencilerin akıllı telefonda geçirilen süreye göre nomofobi alt boyutu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($H=31,38$, $p<0,001$). Akıllı telefonda 0-1 saat ve 1-3 saat arası zaman geçiren öğrencilerin nomofobi puan ortalamaları [Sırasıyla: $11,82\pm 5,42$, $13,82\pm 6,08$], akıllı telefonda 3 ve daha fazla zaman geçiren öğrencilerin [Sırasıyla: $15,79\pm 5,70$, $16,87\pm 7,27$, $17,79\pm 7,92$] nomofobi puan ortalamalarına göre istatistiksel anlamlı olarak daha düşük seviyededir ($p<0,05$) (Tablo 3).

Öğrencilerin akıllı telefonda geçirilen süreye göre kişilerarası çatışma alt boyutu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır ($H=45,07$, $p<0,001$). Akıllı telefonda 0-1 saat arası zaman geçiren öğrencilerin kişilerarası çatışma puan ortalamaları $7,27\pm 4,17$, akıllı telefonda 3 ve daha fazla zaman geçiren öğrenci gruplarının [Sırasıyla: $9,74\pm 5,13$, $10,48\pm 6,12$, $12,27\pm 6,82$] puan ortalamalarına göre istatistiksel anlamlı olarak daha düşük seviyededir ($p<0,05$). Ek olarak akıllı telefonda 1-3 saat arası zaman geçiren öğrencilerin kişilerarası çatışma puan ortalamaları $7,71\pm 4,31$, akıllı telefonda 3 ve daha fazla zaman geçiren öğrenci gruplarının [Sırasıyla: $9,74\pm 5,13$, $10,48\pm 6,12$, $12,27\pm 6,82$] puan ortalamalarına göre istatistiksel anlamlı olarak daha düşük seviyededir ($p<0,05$) (Tablo 3).

Öğrencilerin akıllı telefonda geçirilen süreye göre kendinden izolasyon alt boyutu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir

($H=13,78$, $p=0,008$). Akıllı telefonda 0-1 saat arası zaman geçiren öğrencilerin kendinden izolasyon puan ortalamaları $8,59\pm 6,25$, akıllı telefonda 7 ve daha fazla zaman geçiren öğrenci puan ortalamalarından $12,12\pm 7,36$, istatistiksel anlamlı olarak daha düşük seviyededir ($p<0,01$) (Tablo 3).

Öğrencilerin akıllı telefonda geçirilen süreye göre problem kabulü alt boyutu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($H=35,62$, $p<0,001$). Akıllı telefonda 0-1 saat arası zaman geçiren öğrencilerin problem kabulü puan ortalamaları $7,63\pm 4,23$, akıllı telefonda 1 saat ve daha fazla zaman geçiren öğrenci puan ortalamalarından [Sırasıyla: $8,36\pm 3,89$, $9,64\pm 4,30$, $11,16\pm 4,44$, $11,58\pm 5,43$] istatistiksel anlamlı olarak daha düşük seviyededir ($p<0,01$). Ek olarak akıllı telefonda 1-3 saat arası zaman geçiren öğrencilerin problem kabulü puan ortalamaları $8,36\pm 3,89$, akıllı telefonda 3 ve daha fazla zaman geçiren öğrenci puan ortalamalarından [Sırasıyla: $9,64\pm 4,30$, $11,16\pm 4,44$, $11,58\pm 5,43$] istatistiksel anlamlı olarak daha düşük seviyededir ($p<0,01$).

Öğrencilerin akıllı telefonda geçirilen süreye göre Genel Sosyotelizm Ölçeği toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($H=43,060$, $p<0,001$). Akıllı telefonda 0-1 saat ve 1-3 saat arası zaman geçiren öğrencilerin sosyotelizm toplam puan ortalamaları [Sırasıyla: $35,31\pm 15,85$, $38,46\pm 15,15$], akıllı telefonda 3 ve daha fazla zaman geçiren öğrenci puan ortalamalarından [Sırasıyla: $44,99\pm 16,76$, $49,80\pm 20,16$, $53,76\pm 23,88$] istatistiksel anlamlı olarak daha düşük seviyededir ($p<0,01$).

Ayrıca Tablo 3’de verilmeyen bir bulgu olarak yaş ile nomofobi alt boyutu ($r=0,025$, $p=0,560$), kişilerarası çatışma alt boyutu ($r= -0,020$, $p=0,645$), kendinden izolasyon alt boyutu ($r= -0,039$, $p=0,353$), problem kabulü alt boyutu ($r= -0,030$, $p=0,481$) ve genel toplam ($r= -0,009$, $p=0,831$) puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Ayrıca, Tablo 3’de verilmeyen bir bulgu olarak öğrencilerin kişilerarası iletişimde kendini değerlendirme puan ortalamaları ile nomofobi alt boyutu ($r= -0,066$, $p=0,120$) puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Kişilerarası iletişimde kendini değerlendirme puan ortalamaları ile

kişilerarası çatışma alt boyutu ($r = -0,119$, $p = 0,005$) ve kendinden izolasyon alt boyutu ($r = -0,222$, $p < 0,001$) puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönlü zayıf seviyede ilişki tespit edilmiştir. Kişilerarası iletişimde kendini değerlendirme puan ortalamaları ile problem kabulü alt boyutu ($r = -0,161$, $p < 0,001$) ve genel toplam ($r = -0,161$, $p < 0,001$) puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönlü orta seviyede ilişki tespit edilmiştir.

Araştırmada öğrencilerin kullandıkları sosyal medya platformları ve akıllı telefonu kullanım amaçlarına göre Genel Sosyotelizm Ölçeği puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > 0,05$).

4.3. KATILIMCILARIN TANIMLAYICI ÖZELLİKLERİNE GÖRE KİŞİLERARASI DUYARLILIK ÖLÇEĞİ PUANLARINA İLİŞKİN BULGULAR

Bu bölümde araştırmaya katılan öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerine göre Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği puan ortalamalarının karşılaştırılmasına ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 4. Öğrencilerin Tanımlayıcı Özelliklerine Göre Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği Puan Ortalamalarının Dağılımı

Öğrenci Özellikleri	Kişilerarası Kaygı ve Bağlılık Alt Boyutu			Sosyal Özgüven Eksikliği Alt Boyutu			Atılan Olmayan Davranışlar Alt Boyutu			Toplam		
	Ort±SS	Medyan (min-max)	İstatistiksel Analiz	Ort±SS	Medyan (min-max)	İstatistiksel Analiz	Ort±SS	Medyan (min-max)	İstatistiksel Analiz	Ort±SS	Medyan (min-max)	İstatistiksel Analiz
Cinsiyet												
Kadın	44,59±12,52	44,00(16,00-80,00)	p= 0,189 ^U U= 21787,00	20,76±3,73	21,00(7,00-31,00)	p= 0,351 ^U U= 18724,0	21,04±5,41	21,00(7,00-35,00)	p= 0,581 ^U U= 20745,0	86,38±18,84	87,00(30,00-150,00)	p= 0,360 ^U U= 21243,0
Erkek	42,42±14,11	42,00(16,00-73,00)		21,01±4,91	21,00(7,00-35,00)		20,46±6,06	21,00(7,00-32,00)		83,89±22,11	85,00(30,00-134,00)	
Sınıf												
1.Sınıf	45,93±11,58	45,00(16,00-78,00)		20,97±3,15	21,00(12,00-31,00)		21,71±5,02	22,00(10,00-35,00)		88,61±16,68	89,00(50,00-135,00)	p= 0,029 ^H
2.Sınıf	43,36±13,76	42,50(16,00-80,00)	p= 0,059 ^H	20,06±4,94	21,00(7,00-35,00)	p= 0,072 ^H	19,99±5,99	20,00(7,00-35,00)	H= 12,86	83,41±22,64	85,00(30,00-150,00)	H= 9,03
3.Sınıf	42,01±12,82	43,00(17,00-78,00)	H= 7,44	21,08±3,12	21,00(14,00-32,00)	H= 6,99	20,42±5,08	20,00(9,00-35,00)	Post Hoc 1>2*	83,52±17,41	84,00(49,00-145,00)	Post Hoc >0,05
4.Sınıf	44,79±12,96	44,00(16,00-80,00)		21,37±3,92	21,00(7,00-35,00)		21,58±5,73	22,00(7,00-35,00)		87,75±19,43	87,50(30,00-150,00)	
Akıllı Telefonda Geçirilen Süre												
0-1 saat ¹	38,45±14,40	39,00(16,00-68,00)	p=<0,001 ^H	20,65±5,24	22,00(7,00-31,00)		19,29±5,91	20,00(7,00-29,00)		78,39±21,97	81,00(30,00-116,00)	p=<0,001 ^H
1-3 Saat ²	42,07±11,60	41,00(16,00-75,00)	H= 30,84	20,54±3,56	21,00(7,00-32,00)		20,30±5,18	21,00(7,00-35,00)	p= 0,074 ^H	82,91±17,20	84,00(30,00-129,00)	H= 21,10
3-5 Saat ³	46,61±12,21	47,00(16,00-78,00)	Post Hoc 1<3**	20,74±3,66	21,00(7,00-32,00)	p= 0,551 ^H	21,61±5,52	21,00(7,00-35,00)	H= 11,19	88,96±18,90	89,50(30,00-145,00)	Post Hoc 1<3*
5-7 Saat ⁴	45,36±13,63	43,00(20,00-80,00)	1<5*** 2<4***	21,75±3,96	21,00(13,00-35,00)	H= 3,00	21,26±5,35	21,00(10,00-35,00)		88,38±20,33	86,00(55,00-150,00)	1<5** 2<3**
7 saat ve üzeri ⁵	50,79±13,95	49,00(29,00-80,00)	2<5***	21,21±5,16	20,00(14,00-35,00)		23,03±6,18	22,00(12,00-35,00)		95,03±22,90	86,00(55,00-150,00)	

U: Mann Whitney U testi, H: Kruskal Wallis H testi ve post hoc analiz için ise Bonferroni düzelmesi ile Mann Whitney U analizi, **p<0,01, ***p<0,001, *p<0,05

Öğrencilerin cinsiyete göre kişilerarası kaygı ve bağımlılık alt boyutu ($U=21787,00$, $p=0,189$), sosyal özgüven eksikliği alt boyutu ($U=18724,0$, $p=0,351$), atılgan olmayan davranışlar alt boyutu ($U=20745,0$, $p=0,581$) ve genel toplam ($U=21243,0$, $p=0,360$) puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur (Tablo 4).

Öğrencilerin sınıf düzeyine göre kişilerarası kaygı ve bağımlılık alt boyutu ($H=7,44$, $p=0,059$), sosyal özgüven eksikliği alt boyutu ($H=6,99$, $p=0,072$) ve genel toplam ($H=9,03$, $p=0,029$) puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur. Ancak atılgan olmayan davranışlar alt boyutu ($H=12,86$, $p=0,006$) puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir. Birinci sınıfa giden öğrencilerin atılgan olmayan davranışlar alt boyut puan ortalamaları $21,71\pm 5,02$, ikinci sınıfa giden öğrenci puan ortalamalarından $19,99\pm 5,99$, istatistiksel anlamlı olarak daha yüksektedir ($p<0,05$) (Tablo 4).

Öğrencilerin akıllı telefonda geçirilen süreye göre kişilerarası kaygı ve bağımlılık alt boyutu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($H=30,84$, $p<0,001$). Akıllı telefonda 0-1 saat arası zaman geçiren öğrencilerin kişilerarası kaygı ve bağımlılık boyut puan ortalamaları $38,45\pm 14,40$, akıllı telefonda 3-5 saat ve 7 saat ve daha fazla zaman geçiren öğrenci grupları puan ortalamalarından [Sırasıyla: $46,61\pm 12,21$, $50,79\pm 13,95$] istatistiksel anlamlı olarak daha düşük seviyededir ($p<0,01$). Ek olarak akıllı telefonda 1-3 saat arası zaman geçiren öğrencilerin kişilerarası kaygı ve bağımlılık boyut puan ortalamaları $42,07\pm 11,60$, akıllı telefonda 5 saat ve daha fazla zaman geçiren öğrenci grupları puan ortalamalarından [Sırasıyla: $45,36\pm 13,63$, $50,79\pm 13,95$] istatistiksel anlamlı olarak daha düşük seviyededir ($p<0,01$) (Tablo 4).

Öğrencilerin akıllı telefonda geçirilen süreye göre sosyal özgüven eksikliği alt boyutu ($H=3,00$, $p=0,551$) ve atılgan olmayan davranışlar alt boyutu ($H=11,19$, $p=0,074$) puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmemiştir (Tablo 4).

Öğrencilerin akıllı telefonda geçirilen süreye göre Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark

bulunmuştur ($H=21,10$, $p= <0,001$). Akıllı telefonda 0-1 saat arası zaman geçiren öğrencilerin Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği toplam puan ortalamaları $78,39\pm 21,97$, akıllı telefonda 3-5 saat ve 7 saat ve daha fazla zaman geçiren öğrenci grupları puan ortalamalarından $95,03\pm 22,90$, istatistiksel anlamlı olarak daha düşük seviyededir ($p<0,05$). Ek olarak akıllı telefonda 1-3 saat arası zaman geçiren öğrencilerin Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği toplam puan ortalamaları $82,91\pm 17,20$, akıllı telefonda 3-5 saat zaman geçiren öğrenci grupları puan ortalamalarından $88,96\pm 18,90$ istatistiksel anlamlı olarak daha düşük seviyededir ($p<0,05$).

Ayrıca Tablo 4’de verilmeyen bir bulgu olarak yaş ile kişilerarası kaygı ve bağımlılık alt boyutu ($r= -0,022$, $p=0,610$), sosyal özgüven eksikliği alt boyutu ($r=0,076$, $p=0,340$), atılgan olmayan davranışlar alt boyutu ($r= -0,013$, $p=0,752$) ve genel toplam ($r= -0,004$, $p=0,920$) puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Ek olarak yine Tablo 4’de verilmeyen bir bulgu olarak kişilerarası iletişimde kendini değerlendirme puanı ile Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği sosyal özgüven eksikliği alt boyutu ($r=0,074$, $p=0,419$) puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Kişilerarası kaygı ve bağımlılık alt boyutu ($r= -0,298$, $p= <0,001$), atılgan olmayan davranışlar alt boyutu ($r= -0,104$, $p=0,013$) ve genel toplam ($r= -0,237$, $p= <0,001$) puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönlü zayıf seviyede ilişki tespit edilmiştir.

Araştırmada öğrencilerin kullandıkları sosyal medya platformları ve akıllı telefonu kullanım amaçlarına göre Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$).

4.4. KATILIMCILARIN GENEL SOSYOTELİZM ÖLÇEĞİ İLE KİŞİLERARASI DUYARLILIK ÖLÇEĞİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Bu bölümde Genel Sosyotelizm Ölçeği ile Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği puan ortalamaları arasındaki korelasyona ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 5. Öğrencilerin Genel Sosyotelizm Ölçeği Puanları ile Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği Puanları Arasındaki İlişki

Genel Sosyotelizm Ölçeği		Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği			
		Kişilerarası Kaygı ve Bağımsızlık	Sosyal Özgüven Eksikliği	Atılgan Olmayan Davranışlar	Toplam
Nomofobi	r	0,287	0,164	0,145	0,273
	p	0,001	0,001	0,001	0,001
Kişilerarası Çatışma	r	0,292	0,096	0,090	0,241
	p	0,001	0,023	0,033	0,001
Kendinden İzolasyon	r	0,381	0,146	0,133	0,325
	p	0,001	0,001	0,002	0,001
Problem Kabulü	r	0,347	0,204	0,186	0,325
	p	0,001	0,001	0,001	0,001
Toplam	r	0,396	0,192	0,168	0,355
	p	0,001	0,001	0,001	0,001

r: Spearman Korelasyon Katsayısı

Tablo 5’de öğrencilerin Genel Sosyotelizm Ölçeği toplam ve alt boyut puanları ile Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği toplam ve alt boyut puanları arasındaki ilişkiye ait bulgular verilmiştir. Nomofobi alt boyutu ile Kişilerarası Kaygı ve Bağımsızlık alt boyutu ($r=0,287$, $p<0,001$), Sosyal Özgüven Eksikliği alt boyutu ($r=0,164$, $p<0,001$), Atılgan Olmayan Davranışlar alt boyutu ($r=0,145$, $p<0,001$) ve Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği toplam ($r=0,273$, $p<0,001$) puanları arasında istatistiksel anlamlı olarak pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur.

Öğrencilerin Kişilerarası Çatışma alt boyutu ile Kişilerarası Kaygı ve Bağımsızlık alt boyutu ($r=0,292$, $p<0,001$), Sosyal Özgüven Eksikliği alt boyutu ($r=0,096$, $p<0,023$), Atılgan Olmayan Davranışlar alt boyutu ($r=0,090$, $p<0,033$) ve Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği toplam ($r=0,241$, $p<0,001$) puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur (Tablo 5).

Öğrencilerin Kendinden İzolasyon alt boyutu ile Kişilerarası Kaygı ve Bağımsızlık alt boyutu ($r=0,381$, $p<0,001$), Sosyal Özgüven Eksikliği alt boyutu ($r=0,146$, $p<0,001$), Atılgan Olmayan Davranışlar alt boyutu ($r=0,133$, $p<0,002$) ve Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği toplam ($r=0,325$, $p<0,001$) puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur (Tablo 5).

Öğrencilerin Problem Kabulü alt boyutu ile Kişilerarası Kaygı ve Bağımsızlık alt boyutu ($r=0,347$, $p<0,001$), Sosyal Özgüven Eksikliği alt boyutu ($r=0,204$, $p<0,001$), Atılgan Olmayan Davranışlar alt boyutu ($r=0,186$, $p<0,001$) ve Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği toplam ($r=0,325$, $p<0,001$) puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur (Tablo 5).

Öğrencilerin Genel Sosyotelizm Ölçeği toplam puanı ile Kişilerarası Kaygı ve Bağımsızlık alt boyutu ($r=0,396$, $p<0,001$), Sosyal Özgüven Eksikliği alt boyutu ($r=0,192$, $p<0,001$), Atılgan Olmayan Davranışlar alt boyutu ($r=0,168$, $p<0,001$) ve Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği toplam ($r=0,355$, $p<0,001$) puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur (Tablo 5).

5. TARTIŞMA

Bu bölümde hemşirelik öğrencilerinin sosyotelizm ve kişilerarası duyarlılık ile ilgili bulgular ve sosyotelizm ile kişilerarası duyarlılık arasındaki ilişkiye ilişkin bulgular tartışılmıştır.

5.1. HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE SOSYOTELİZM İLE İLGİLİ BULGULARIN TARTIŞILMASI

Bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinin genel sosyotelizm ölçeği puan ortalaması $42,68 \pm 17,70$ olup sosyotelizm davranışlarının orta düzeyde olduğu bulunmuştur. Han ve ark.larının (2022) hemşirelik öğrencileri ile yaptığı çalışmada da; öğrencilerin sosyotelizm davranışlarının orta düzeyde olduğu saptanmıştır (48).

Bu çalışmada günde üç saat ve daha fazla akıllı telefonda vakit geçiren hemşirelik öğrencilerinin üç saatten daha az akıllı telefonda vakit geçirenlere göre sosyotelizm davranışlarının (sürekli telefona bakma, kişiler arası çatışma yaşama, kendini izole etme, problemini görmezden gelme vb.) daha fazla olduğu bulunmuştur. Araştırmalar akıllı telefon kullanım süresi arttıkça sosyotelizm davranışının arttığını göstermektedir (13,25,48). Han ve ark.larının (2022) hemşirelik öğrencileri ile yaptıkları bir çalışmada; akıllı telefonda 6 saatten daha az zaman geçiren öğrencilerin 10 saatten fazla zaman geçiren öğrencilere göre sosyotelizm davranışlarının azaldığını saptamışlardır (48). Karadağ ve ark.larının (2015) üniversite öğrencileri ile yaptıkları çalışmada; iki saat ve daha fazla internet kullanımı olan öğrencilerin sosyotelizm davranışının daha fazla olduğu bulunmuştur (13). David ve Roberts (2020) sosyal medyada geçirilen zaman arttıkça sosyotelizm davranışının arttığını saptamıştır (31).

Bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinin kişilerarası iletişimde kendini değerlendirme puanları ile sosyotelizm davranışları arasında negatif yönlü orta düzeyde bir ilişki olduğu saptanmıştır. Buna göre hemşirelik öğrencileri kişilerarası iletişimde kendilerini yeterli olarak değerlendirdikçe sosyotelizm davranışları da azalmaktadır. Han ve ark.larının (2022) yaptıkları bir çalışmada, kişilerarası ilişkileri

zayıf olan bireylerin daha fazla sosyotelizm davranışı gösterdiğini saptanmıştır (48). Ayar ve Gürkan'ın (2022) üniversite öğrencileri ile yaptığı bir çalışmada ise, sosyotelizm davranışının kişilerarası iletişim becerilerini olumsuz etkilediği bulunmuştur (49).

Araştırma kapsamındaki hemşirelik öğrencilerinin tanımlayıcı özelliklerinden yaş, cinsiyet, sınıf, kullanılan sosyal medya platformları ve akıllı telefon kullanım amaçlarına göre sosyotelizm davranışlarının değişmediği bulunmuştur. Literatürde yaş ve cinsiyete göre sosyotelizm davranışının değişip değişmediği konusunda farklı araştırma sonuçları bulunmaktadır (3,8,12,13,26,29,48,50,51,52). Blachnio ve ark.larının (2021) 20 ülkede sosyotelizmi değerlendirmek için yaptıkları bir çalışmada, gençlerin yaşlı bireylere oranla daha fazla sosyotelizm davranışları gösterdiğini saptamışlardır (29). Han ve ark.larının (2022) hemşirelik öğrencileri üzerinde yaptıkları bir çalışmada, 23 yaşın altındaki katılımcıların 23 yaş ve üzerindeki katılımcılara oranla daha yüksek düzeyde sosyotelizm davranışı gösterdiği bulunmuştur (48). Araştırma sonucumuza benzer şekilde Aykaç ve Yıldırım (2021) ve Sepetçi ve ark.larının (2021) da yaptıkları çalışmalarda sosyotelizm açısından yaş arasında anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur (26,50). Babadağ Savaş ve Balcı Alparslan (2021) hemşirelik öğrencileri ile ve Karadağ ve ark.larının (2015, 2016) üniversite öğrencileri ile yaptıkları çalışmalarda kadınların erkeklere göre daha fazla sosyotelizm davranışı gösterdiği saptanmıştır (3,13,51). Araştırma sonucumuza benzer şekilde Al-Saggaf ve MacCulloch (2019), Aydoğdu ve Çevik (2020) ve Parmaksız'ın (2021) da yaptıkları çalışmalarda sosyotelizm açısından cinsiyetler arasında anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur (8,12,52).

5.2. HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE KİŞİLERARASI DUYARLILIK İLE İLGİLİ BULGULARIN TARTIŞILMASI

Araştırma kapsamındaki hemşirelik öğrencilerinin kişilerarası duyarlılık ölçeği toplam puan ortalaması $86,01 \pm 19,36$ olup öğrencilerin kişilerarası duyarlılıklarının orta düzeyde olduğu saptanmıştır. Arabacı ve ark.larının (2017) hemşirelik öğrencilerinde yaptıkları bir çalışmada; kişilerarası duyarlılık ölçeği toplam puan ortalaması $76,34 \pm 15,65$ olarak bulunmuştur (47). Sert Ağır'ın (2019)

yaptığı bir çalışmada da; kişilerarası duyarlılık ölçeği toplam puan ortalaması $78,55 \pm 17,75$ olarak bulunmuştur (53).

Bu çalışmada birinci sınıf hemşirelik öğrencilerinin ikinci sınıf öğrencilere göre atılgan olmayan davranışlarının daha fazla olduğu bulunmuştur. Erözkan'ın (2004) üniversite öğrencileri ile yaptığı bir çalışmada, öğrencilerin sınıf düzeyi azaldıkça kişilerarası ilişkilerde özgüvenlerinin azaldığı ve daha fazla onaylanma ihtiyacı duydukları belirlenmiştir (35).

Bu çalışmada günde üç saat ve daha fazla akıllı telefonda vakit geçiren hemşirelik öğrencilerinin kişilerarası ilişkilerde daha fazla kaygı ve bağımlılık yaşadıkları ve genel olarak kişilerarası duyarlılıklarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Zhiqi ve ark.larının (2019) üniversite öğrencileri ile yaptıkları bir çalışmada ise, öğrencilerin akıllı telefon kullanımı süresi arttıkça kişilerarası duyarlılıklarının arttığı yani kişilerarası ilişkilerde özgüvenlerinin azaldığı, atılgan olmayan, daha fazla kaygı ve bağımlılık özellikleri gösterdikleri bulunmuştur (54). Arabacı ve ark.larının (2017) hemşirelik öğrencilerinde kişilerarası duyarlılık ile bir sosyal medya platformu olan Facebook bağımlılığı arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmada; Facebook kullanım süresi ve sıklığı arttıkça öğrencilerin kişilerarası ilişkilerde daha fazla sosyal özgüven eksikliği yaşadıkları saptanmıştır (47). Öksüz ve ark.larının (2018) hemşirelik öğrencileri ile yaptıkları bir çalışmada; internette günde 3-6 saat zaman geçiren öğrencilerin, günde 0-3 saat zaman geçiren öğrencilere göre daha problemlili olduğu bulunmuştur (55). Üniversite öğrencileri ile yapılan birçok çalışmada internette fazla zaman geçiren öğrencilerin kişilerarası ilişkilerde sorunlar yaşadığı bulunmuştur (5,56,57,58).

Araştırma kapsamındaki hemşirelik öğrencilerinin kişilerarası iletişimde kendini değerlendirme puanları ile kişilerarası duyarlılıkları arasında negatif yönlü zayıf düzeyde bir ilişki olduğu saptanmıştır. Buna göre hemşirelik öğrencileri kişilerarası iletişimde kendilerini yeterli olarak değerlendirdikçe kişilerarası duyarlılıkları da azalmaktadır. Kişilerarası iletişimde bireylerin özgüveni önemli bir rol oynamakta ve özgüveni iyi olan bireylerin iletişim becerilerinin daha iyi olduğu bilinmektedir (45,59). Buna göre araştırmamızda öğrencilerin kişilerarası iletişimde kendini yeterli görmeleri özgüvenleri ile ilişkilendirilebilir ve bu öğrencilerin

kişilerarası duyarlılıklarının daha az olmasında özgüvenlerinin etkisi olduğu düşünülebilir.

Bu çalışmada yaş, cinsiyet, sınıf, kullanılan sosyal medya platformları ve akıllı telefon kullanım amaçlarına göre kişilerarası duyarlılık davranışlarının değişmediği bulunmuştur. Literatürde yaşa göre kişilerarası duyarlılık düzeylerinin değişip değişmediği konusunda farklı araştırma sonuçları bulunmaktadır. Akgül ve ark.larının (2018) yaptıkları bir çalışmada, kişilerarası duyarlılığın yaşa göre değişmediği bulunmuştur (60). Erözkan'ın (2005) üniversite öğrencileri ile yapmış olduğu bir çalışmada, kişilerarası duyarlılık ile yaş arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (44). Bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinin kişilerarası duyarlılık düzeylerinin cinsiyete göre değişmediği bulunmuştur. Benzer şekilde Anlı'nın (2018) öğrenciler üzerinde yaptığı bir çalışmada, kişilerarası duyarlılık açısından cinsiyetler arasında anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur (5). Literatürde Erözkan'ın (2005) üniversite öğrencileri ile yaptığı bir çalışmada ise, kişilerarası duyarlılığa ilişkin, cinsiyetler açısından yapılan değerlendirmede erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla daha fazla kişilerarası farkındalık sergiledikleri ve kızların erkeklere oranla daha çekingen oldukları görülmüştür (44). Bilgin'in (2020) üniversite öğrencileri üzerinde yapmış olduğu çalışmada da, erkek öğrencilerde sosyal özgüven eksikliğinin kız öğrencilere göre yüksek olduğu belirtilmiştir. Bulgulardaki bu farklılık örneklem gruplarının farklı olmasından kaynaklanabilir (61).

5.3. SOSYOTELİZM İLE KİŞİLERARASI DUYARLILIK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN TARTIŞILMASI

Bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinin akıllı telefonundan ayrılamama (nomofobi), akıllı telefonunda zaman geçirmeden dolayı kişilerarası ilişkilerinde çatışma yaşama ve sosyal aktivitelerden uzaklaşma, akıllı telefonundan dolayı yaşadığı bu problemleri görmezden gelme gibi sosyotelizm davranışları arttıkça kişilerarası duyarlılıkları da artmaktadır. Araştırmamızda öğrencilerin kişilerarası iletişimde kendilerini subjektif olarak değerlendirip, yeterli gördükçe sosyotelizm davranışlarının ve kişilerarası duyarlılıklarının azaldığının bulunması da bu sonucumuzu destekler niteliktedir. Literatürde sosyotelizm ile kişilerarası duyarlılık

arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışma olmamakla birlikte, akıllı telefon, internet ya da sosyal medya bağımlılığının kişilerarası ilişkileri olumsuz etkilediğine dair çalışmalar mevcuttur (5,62,63,64). Ostic ve ark.ları (2021) yaptıkları bir çalışmada, sosyotelizm ve akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişkiyi incelemişler ve akıllı telefon bağımlılığının sosyotelizm üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkisi olduğunu bulmuşlardır (62). Anlı'nın (2018) yaptığı bir çalışmada, kişilerarası duyarlılık ile internet bağımlılığı arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu saptanmıştır (5). Parmaksız (2021) ve David ve Roberts (2020) sosyotelizm davranışları fazla olan bireylerin daha fazla sosyal kaygı ve sosyal dışlanma yaşadıklarını bulmuşlardır (12,31). Aydoğdu ve Çevik'in (2020) yaptıkları bir çalışmada, sosyotelizm ile yalnızlık arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu bulunmuştur (8).

6. SONUÇLAR

Hemşirelik öğrencilerinde sosyotelizm ve kişilerarası duyarlılık arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada;

- Günde üç saat ve daha fazla akıllı telefonda vakit geçiren hemşirelik öğrencilerinin üç saatten daha az akıllı telefonda vakit geçirenlere göre sosyotelizm davranışlarının daha fazla olduğu bulunmuştur ($p<0,05$).
- Hemşirelik öğrencilerinin kişilerarası iletişimde kendini değerlendirmeleri ile sosyotelizm davranışları arasında negatif bir ilişki olduğu saptanmıştır. Buna göre hemşirelik öğrencileri kişilerarası iletişimde kendilerini yeterli olarak değerlendirdikçe sosyotelizm davranışları da azalmaktadır ($p<0,05$).
- Hemşirelik öğrencilerinin tanımlayıcı özelliklerinden yaş, cinsiyet, sınıf, kullanılan sosyal medya platformları ve akıllı telefon kullanım amaçlarına göre sosyotelizm davranışlarının değişmediği bulunmuştur ($p>0,05$).
- Birinci sınıf hemşirelik öğrencilerinin ikinci sınıf hemşirelik öğrencilerine göre atılgan olmayan davranışlarının daha fazla olduğu bulunmuştur ($p<0,05$).
- Günde üç saat ve daha fazla akıllı telefonda vakit geçiren hemşirelik öğrencilerinin kişilerarası ilişkilerde daha fazla kaygı ve bağımlılık yaşadıkları ve genel olarak kişilerarası duyarlılıklarının daha yüksek olduğu bulunmuştur ($p<0,05$).
- Hemşirelik öğrencilerinin kişilerarası iletişimde kendini değerlendirmeleri ile kişilerarası duyarlılıkları arasında negatif bir ilişki olduğu saptanmıştır. Buna göre hemşirelik öğrencileri kişilerarası iletişimde kendilerini yeterli olarak değerlendirdikçe kişilerarası duyarlılıkları da azalmaktadır ($p<0,05$).
- Hemşirelik öğrencilerinin yaş, cinsiyet, sınıf, kullanılan sosyal medya platformları ve akıllı telefon kullanım amaçlarına göre kişilerarası duyarlılık davranışlarının değişmediği bulunmuştur ($p>0,05$).
- Hemşirelik öğrencilerinin sosyotelizm düzeyi ile kişilerarası duyarlılık düzeyi arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur. Buna göre; hemşirelik öğrencilerinin sosyotelizm davranışları arttıkça kişilerarası duyarlılıkları da artmaktadır ($p<0,05$).
- Bu kapsamda araştırma sonucumuza göre öğrencilerin sosyotelizm davranışlarının kişilerarası iletişimlerini olumsuz etkilediği söylenebilir.

Çalışma verilerinden elde edilen bu sonuçlar doğrultusunda;

- Gelişen teknoloji ile birlikte hayatımızın vazgeçilmez bir parçası haline gelen akıllı telefon, internet ve sosyal medyada geçirilen süre konusunda öğrencilere yönelik eğitimler verilmesi önemlidir. Araştırma bulgumuz da günlük üç saat ve üzerinde akıllı telefon kullanan öğrencilerin sosyotelizm yönünden değerlendirilmesinin uygun olacağını düşündürmektedir.

- Öğrencilerin kendilerini kişilerarası ilişki ve iletişim becerileri konusunda yeterli hissetmeleri ve bu konudaki gelişimleri için eğitimlerin artırılması önerilmektedir. Bu kapsamda araştırmamızdaki öğrencilerin iletişim becerilerinin geliştirilmesi sosyotelizm davranışlarının azalmasına yardımcı olabileceği söylenebilir.

- Araştırma bulgumuz birinci sınıfların atılgan davranışlarının geliştirilmesine yönelik eğitimlere ihtiyaç olduğunu düşündürmektedir.

- Sosyotelizm ve sosyotelizm türleri ile konuya başka bakış açıları getirmek adına daha çok araştırmaların yapılması önerilmektedir.

7. KAYNAKLAR

1. Büyükgebiz Koca, E. (2019). Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Sosyotelizm Üzerine Bir Yazın Taraması, *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 6(6), 399-411.
2. Çaka, C. (2021). Çağın Teknolojik Bağımlılığı: Sosyotelizm (Kavramsal Bir Bakış), *Anadolu Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(3), 464-476.
3. Karadağ, E., Tosuntaş, ŞB., Erzen, E., Duru, P., Bostan, N., Mızrak Şahin, B., Çulha, İ., Babadağ, B. (2016). Sanal Dünyanın Kronolojik Bağımlılığı: Sosyotelizm (Phubbing), *Addicta: The Turkish Journal on Addiction*, 3, 223–269.
4. Fernández-Andújar, M., Alonso, M.O., Sorribes, E., Villalba, V., Calderon, C. (2022) Internet Addiction, Phubbing, Psychological Variables and Self-Perception of Mathematical Competence in College Students, *Mathematics*, 10, 2631.
5. Anlı, G. (2018). Kişilerarası Duyarlılık İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi, *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(1), 103-118.
6. Yam, FC., Kumcağız, H. (2019). Adaptation of General Phubbing Scale to Turkish Culture and Investigation of Phubbing Levels of University Students in Terms of Various Variables, *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 7(1), 48-60.
7. Kobylanovna Slanbekoval, G., Cheung Chung, M., Turagulovna Ayupova, G., Pobedovna Kabakova, M., Kenesovna Kalymbetova, E., Vladimirovna Korotkova-Ryckewaert, N. (2019). The Relationship between Posttraumatic Stress Disorder, Interpersonal Sensitivity and Specific Distress Symptoms: the Role of Cognitive Emotion Regulation, *Psychiatric Quarterly*, 90, 803–814.
8. Aydoğdu, F., Çevik, Ö. (2020). Okul Psikolojik Danışmanlarının Sosyotelist Davranışlarının, Sosyotelizme Maruz Kalma ve Yalnızlık Düzeyleri Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi, *Uluslararası Akademik Psikolojik Danışma ve Rehberlik Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 219-230.
9. Global Digital Report (2022). We Are Social. Erişim Aralık 2022, <https://wearesocial.com/us/>.
10. Yam, FC., İlhan, T. (2020). Modern Çağın Bütünsel Teknolojik Bağımlılığı: Phubbing, *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 12(1):1-15.
11. Aagaard, J. (2020). Digital Akrasia: A Qualitative Study of Phubbing, *AI & SOCIETY*, 35:237–244.
12. Parmaksız, İ. (2021). Sosyotelizm (Phubbing) ile Bilinçli Farkındalık Arasındaki İlişkide Sosyal Kaygının Aracı Rolü, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 1387-1420.

13. Karadağ, E., Tosuntaş, ŞB., Erzen, E., Duru, P., Bostan, N., Mızrak Şahin, B., Çulha, İ., Babadağ, B. (2015). Determinants of Phubbing, Which is The Sum of Many Virtual Addictions: A Structural Equation Model, *Journal of Behavioral Addictions*, 4(2), 60–74.
14. Yıldırım, O., Ünalın, D. (2020). Dijital Yerlilerin Sosyotelizm (Phubbing) Eğilimlerinin Değerlendirilmesi, *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder)*, 8 (1), 276-297.
15. Sevinç, S., Güler, Ç., Dinci, D. (2019). Genel Phubbing Ölçeğinin Türkçe Uyarlaması Çalışması, 3. Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Kongresi Tam Metin Kitabı, 1106-1114.
16. Nazir, T., Pişkin, M. (2016). Phubbing: A Technological Invasion Which Connected the World But Disconnected Humans, *The International Journal of Indian Psychology*, 3(4), 175-182.
17. Roberts, JA., David, ME. (2016). My Life Has Become A Major Distraction From My Cell Phone: Partner Phubbing And Relationship Satisfaction Among Romantic Partners, *Computers in Human Behavior*, 54, 134-141.
18. Geng, J., Lei, L., Ouyang, M., Nie, J., Wang, P. (2021). The Influence Of Perceived Parental Phubbing On Adolescents' Problematic Smartphone Use: A Two-Wave Multiple Mediation Model, *Addictive Behaviors*, 121, 106995.
19. Xie, X., Xie, J. (2020). Parental Phubbing Accelerates Depression In Late Childhood And Adolescence: A Two-Path Model, *Journal of Adolescence*, 78, 43–52.
20. Akbağ, M., Sayiner, B. (2021). Dijital Teknolojinin Yansımaları: Ebeveyn Teknoferansı ve Sosyotelizmi, *Uluslararası Psikolojik Danışma ve Rehberlik Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 753-778.
21. Özdemir, S. (2020). Yönetici Sosyotelizmi (Phubbing): Bir Ölçek Uyarlama Çalışması, *Dicle Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(19), 134-145.
22. Roberts, JA., David, ME. (2017). Put Down Your Phone And Listen To Me: How Boss Phubbing Undermines The Psychological Conditions Necessary For Employee Engagement, *Computers in Human Behavior*, 75, 206-217.
23. Roberts, JA., David, ME. (2019). Boss Phubbing, Trust, Job Satisfaction And Employee Performance, *Personality and Individual Differences*, 155, 109702.
24. David, ME., Roberts, JA. (2017). Phubbed and Alone: Phone Snubbing, Social Exclusion, and Attachment to Social Media, *Journal of the Association for Consumer Research*, 2(2), 155-163.
25. Ergün, N., Göksu, İ., Sakız, H. (2020). Effects of Phubbing: Relationships With Psychodemographic Variables, Mental & Physical Health, *Psychological Reports*, 123(5), 1578–1613.
26. Sepetçi B., Özdemir, S., Sever, M. (2021). Canım Sıkılıyor! Can sıkıntısı, Sosyotelizm ve Gelişmeleri Kaçırma Korkusu, *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü e-Dergisi*, 5(1), 26-36.

27. Chotpitayasunondh, V., Douglas, KM. (2018). Measuring Phone Snubbing Behavior: Development and Validation of the Generic Scale of Phubbing (GSP) and the Generic Scale of Being Phubbed (GSBP), *Computers in Human Behavior*, doi: 10.1016/j.chb.2018.06.020.
28. Chotpitayasunondh, V., Douglas, KM. (2016). How “Phubbing” Becomes The Norm: The Antecedents And Consequences Of Snubbing Via Smartphone, *Computers in Human Behavior*, 63, 9-18.
29. Błachnio, A., Przepiórka, A., Gorbaniuk, O., Bendayan, R., McNeill, M., Angeluci, A., Abreu, AM., Ben-Ezra, M., Benvenuti, M., Blanca, MJ., Brkljacic, T., Cuš Babic, N., Gorbaniuk, J., Holdoš, J., Ivanova, A., Karadağ, E., Malik, S., Mazzoni, E., Milanovic, A., Musil, B., Pantic, I., Rando, B., Seidman, G., D’Souza, L., Vanden Abeele, MMP., Wołonciej, M., Wu, AMS., Yu, S. (2021). Measurement Invariance Of The Phubbing Scale Across 20 Countries, *International Union of Psychological Science*, DOI: 10.1002/ijop.12790, 1-10.
30. Bai, Q., Bai, S., Dan, Q., Lei, L., Wang, P. (2020). Mother Phubbing And Adolescent Academic Burnout: The Mediating Role of Mental Health And The Moderating Role of Agreeableness And Neuroticism, *Personality and Individual Differences*, 155, 109622.
31. David, ME., Roberts, JA. (2020). Developing and Testing a Scale Designed to Measure Perceived Phubbing, *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17, 8152, doi:10.3390/ijerph17218152.
32. Erözkan, A. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Kişiler Arası İlişki Tarzları Ve Mizah Tarzları, *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 56-66.
33. Doğan, T., Sapmaz, S. (2012). Kişilerarası Duyarlılık Ölçeğinin Türk Üniversite Öğrencilerinde Psikometrik Analizi, *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 5(2), 143-155.
34. Boyce, P., Parker, G. (1989). Development Of A Scale To Measure Interpersonal Sensitivity, *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*, 23, 341-351.
35. Erözkan, A. (2004). Üniversite Öğrencilerinin Kişilerarası Duyarlılıkları İle Reddedilme Duyarlılıklarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi, *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi*, 5(2), 85-98.
36. Bell, V., Freeman, D. (2014). A Pilot Trial Of Cognitive Behavioural Therapy For Interpersonal Sensitivity In Individuals With Persecutory Delusions, *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 45, 441-446.
37. Boyce, P., Mason, C. (1996). An Overview Of Depression-Prone Personality Traits And The Role Of Interpersonal Sensitivity, *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*, 30, 90-103.
38. Boyce, P., Parker, G., Barnett, B., Cooney, M., Smith, F. (1991). Personality as a Vulnerability Factor to Depression, *British Journal of Psychiatry*, 159, 106-114.

39. Marin, T.J., Miller, G.E. (2013). The Interpersonally Sensitive Disposition and Health: An Integrative Review, *Interpersonal Sensitivity And Health*, 139(5), 941-984.
40. Ay, F.A. (2013). Sağlık Uygulamalarında Temel Kavramlar ve Beceriler, Nobel Tıp Kitabevi, 16-18.
41. Aydın, A., Hiçdurmaz, D. (2016). Kişilerarası Duyarlılık ve Hemşirelik, *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 7(1), 45-49.
42. Tajigharajeh, S., Safari, M., Abadi, T.S., Abadi, S.S., Kargar, M., Panahi, M., Hasani, M., Ghaedchukamei, Z. (2021). Determining The Relationship Between Emotional İntelligence And İnterpersonal Sensitivity With Quality Of Work Life İn Nurses, *Journal of Education and Health Promotion*, 10, 174.
43. Hiçdurmaz, D., Öz, F. (2015). Interpersonal Sensitivity, Coping Ways And Automatic Thoughts Of Nursing Students Before And After A Cognitive-Behavioral Group Counseling Program, *Nurse Education Today*, 36, 152-158.
44. Erözkan, A. (2005). Üniversite Öğrencilerinin Kişilerarası Duyarlılık Ve Depresyon Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi, *Muğla Üniversitesi SBE Dergisi*, 14, 129-155.
45. Akgül, N., Yavuzer, N. (2019). Kişilerarası Duyarlılık Eğitiminin Üniversite Öğrencilerinin Empati Ve İletişim Becerilerine Etkisi, *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 14(2), 539-554.
46. Çolakoğlu, Ü., Yurcu, G. (2019). Sağlık Turizmi Çalışanlarının Rekreatif Faaliyet Katılımlarına Göre Kişilerarası Duyarlılık ve Yaşam Doyum İlişkisi, *Journal of Travel and Tourism Research*, 15, 69-92.
47. Baysan Arabacı, L., Taş, G., Kavaslar, İ., Dikmen, M., Teke, C. (2017). Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyotropi-Otonomi Kişilik Özellikleri ve Kişilerarası Duyarlılıkları ile Facebook Bağımlılıkları Arasındaki İlişki, *Bağımlılık Dergisi*, 18(3), 69-79.
48. Han, J.E., Park., S., Kim, Y. (2022). Phubbing as a Millennials' New Addiction and Relating Factors Among Nursing Students, *Psychiatry Investig*, 19(2), 135-145.
49. Ayar, D., Gürkan, K.P. (2022). The Effect of Nursing Students' Smartphone Addiction and Phubbing Behaviors on Communication Skill, *Feature Article*, 40(4), 230-235.
50. Aykaç, S., Yıldırım, Ş. (2022). Gelişen Dünyada Nomofobi Ve Sosyotelist Olma- Sosyotelizme Maruz Kalmanın Etkileri, *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 243-256.
51. Babadağ Savaş, B., Balcı Alparslan, G. (2021). Yeni Bir Kavram Dijital Demans: Hemşirelik Öğrencilerinin Dijital Demans Durumu, *sted*, 30(6), 415-420.
52. Al-Saggaf, Y., MacCulloch, R. (2019). Phubbing and Social Relationships: Results From an Australian Sample, *Journal of Relationships Research*, 10(10), 1-10.

53. Sert Ağır, M. (2019). Sosyal Ağ Platformu Wattpad Uygulamasını Kullanan Gençlerin Psikolojik Özelliklerinin Kişilerarası Duyarlılık ve Kendini Ayarlama Davranışları Açısından Araştırılması, *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 7(19), 27-45.
54. Zhiqi, Y., Yingru, Z., Lu, Z., Yu, X., Xuelian, C. (2019). How Does Self-Esteem Affect Mobile Phone Addiction? The Mediating Role Of Social Anxiety And Interpersonal Sensitivity, *Psychiatry Research*, 271, 526–531.
55. Öksüz, E., Guvenc, G., Mumcu, Ş. (2018). Relationship Between Problematic Internet Use and Time Management Among Nursing Students, *CIN: Computers, Informatics, Nursing*, 36(1), 55-61.
56. Ceyhan, AA. (2011). University Students' Problematic Internet Use and Communication Skills according to the Internet Use Purposes, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(1), 69-77.
57. Tuncer, MU. (2016). Ağ Toplumunun Çocukları: Z Kuşağının Kişilerarası İletişim Becerilerinin Çok Boyutlu Analizi, *Atatürk İletişim Dergisi*, 10, 33-45.
58. Çakmak, S., Müezzın, EE. (2018). Sosyal Medya Kullanımının İletişim Becerileriyle İlişkisinin İncelenmesi, *e-Journal of New Media / Yeni Medya Elektronik Dergi*, 2(3), 196-203.
59. Erözkan, A. (2005). Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerilerini Etkileyen Faktörler, *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi Yıl*, 22, 135-150.
60. Akgül, MŞ., Dirik, E., Akgül, N. (2018). Çocuk Gelişimi Programı ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Öğrencilerin Kişilerarası Duyarlılık Düzeylerinin Belirlenmesi, *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 3(2), 121-130.
61. Bilgin, O. (2020). Relationship Between Interpersonal Sensitivity and Psychological Resilience, *International Online Journal of Educational Sciences*, 12(5), 10-22.
62. Ostic, D., Qalati, SA., Barbosa, B., Shah, SMM., Galvan Vela, E., Herzallah, AM., Liu, F. (2021). Effects of Social Media Use on Psychological Well-Being: A Mediated Model, *Frontiers in Psychology*, 12, 678766.
63. Fang, J., Wang, X., Wen, Z., Zhou, J. (2020). Fear Of Missing Out And Problematic Social Media Use As Mediators Between Emotional Support From Social Media And Phubbing Behavior, *Addictive Behaviors*, 107, 106430.
64. Kırca, K., Kutlutürkan, S. (2019). Hemşirelik Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılık Düzeylerinin İletişim Becerilerine Etkisi, *Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(2), 81-85.

8. EKLER

EK 1

T.C.
SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ
Gülhane Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu

Sayı : 46418926

08.07.2021

Konu : Gülhane Bilimsel Araştırmalar Etik Kurul Kararları

ARAşTIRMA PROJESİ DEĞERLENDİRME RAPORU

TOPLANTI TARİHİ : 08.07.2021

TOPLANTI SAATİ : 13:30 (Covid-19 tedbirleri kapsamında toplantı online yapılmıştır.)

TOPLANTI NO : 2021/13

PROJE/ KARAR NO : 2021/308 (Değerlendirilme Tarihi: 08.07.2021)

Üniversitemiz Gülhane Hemşirelik Fakóltesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalında görevli DoÇ. Dr. Emine ÖKSÜZ'ün sorumlu araştırmacı, Yüksek Lisans ÖĞrencisi Merve SÖZEN'in yardımcı araştırmacı olduğu, 2021/308 kayıt numaralı, "**Hemşirelik ÖĞrencilerinde Sosyotelizm ve Kişilerarası Duyarlılık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**" başlıklı yüksek lisans tezi proje önerisi, araştırmanın gerekçe, amaÇ, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş olup, etik ağıdan uygun bulunmuştur. Rica ederim.

EK 2

T.C.
SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ
GÜLHANE HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMALARI DEĞERLENDİRME KOMİSYONU

27.05.2021

ARAŞTIRMA PROJESİ DEĞERLENDİRME RAPORU

Gülhane Hemşirelik Fakültesi öğretim üyesi Doç. Dr. Emine ÖKSÜZ'ün danışmanlığında, yüksek lisans öğrencisi Merve SÖZEN'in "Hemşirelik Öğrencilerinde Sosyotelizm ve Kişilerarası Duyarlılık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlıklı yüksek lisans tez çalışmasının Fakültemiz öğrencilerinde yapılmasında sakınca yoktur.

EK 3

M Gmail	Merve Sözer
(konu yok)	
3 ileti	
Merve Sözer	20 Şubat 2021 19:25
Alıcı:	
<p>Merhaba hocam, Ben Merve Sözer. Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalında yüksek lisans öğrencisiyim. İzin verdiğiniz takdirde Türk dili ve kültürüne uyarladığınız 'Effects of Phubbing: Relationships With Psychodemographic Variables' adlı çalışmanızın ölçeğini bir çalışmamızda kullanmak istiyoruz. Ölçeğin içeriğini paylaşabilir misiniz? Şimdiden çok teşekkür ederim. Saygılarımla..</p>	
Naif ergün	20 Şubat 2021 20:06
Alıcı: Merve Sözer	
<p>Merhabalar Merve Hanım, Elbette kullanabilirsiniz. Ölçek ve çalışma ekte sunulmuştur. İyi çalışmalar.</p>	
[Alınan metin gizlendi]	
--	
Naif Ergun	
2 eklenti	
 effects of phubbing.pdf 647K	
 Phubbing Ölçeği.doc 145K	
Merve Sözer	21 Şubat 2021 12:42
Alıcı: Naif ergün	
<p>İlginize teşekkür ederim. İyi günler dilerim.</p>	
20 Şub 2021 Cmt 20:06 tarihinde Naif ergün ·	şunu yazdı:
[Alınan metin gizlendi]	

Merve Sözen

Re: (Konu yok)

2 ileti

Tayfun Doğan
Alıcı: Merve Sözen

18 Şubat 2021 19:52

Merhaba,
Ekteki bağlantıdan makaleye ulaşabilirsiniz.
Ölçek maddeleri makalede mevcuttur.

18.02.2021, 14:02, "Merve Sözen"

Merhaba hocam,
Ben Merve Sözen. Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi,
Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalında yüksek lisans öğrencisiyim.
İzin verdiğiniz takdirde geçerlik ve güvenilirliğini yaptığınız
'Kişilerarası Duyarlılık Ölçeğinin Türk Üniversite Öğrencilerinde
Psikometrik Analizi' adlı çalışmamızın
ölçeğini bir
çalışmamızda kullanmak istiyoruz. Ölçeğin içeriğini paylaşabilir
misiniz? Şimdiden çok teşekkür ederim,
Saygılarımla..

Doç. Dr. Tayfun Doğan
Üsküdar Üniversitesi
Psikoloji Bölümü

www.tayfundogan.net

Merve Sözen
Alıcı: Tayfun Doğan

20 Şubat 2021 19:28

İginize teşekkür ederim hocam.

Tayfun Doğan · , 18 Şub 2021 Per, 19:52
tarhinde şunu yazdı:
[Ayrılan metin gizlendi]

EK 4**BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU**

Araştırma Projesinin Adı: HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE SOSYOTELİZM VE KİŞİLERARASI DUYARLILIK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Sorumlu Araştırmacının Adı: Doç.Dr.Emine ÖKSÜZ

Diğer Araştırmacıların Adı: Yük.Lis.Öğr. Merve SÖZEN

“Hemşirelik Öğrencilerinde Sosyotelizm ve Kişilerarası Duyarlılık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” isimli bir çalışmada yer almak üzere davet edilmiş bulunmaktasınız. Bu çalışmaya davet edilmenizin nedeni sizde Gülhane Hemşirelik Fakültesinde okuyor olmanızdır. Bu çalışma, araştırma amaçlı olarak yapılmaktadır ve katılım gönüllülük esasına dayalıdır. Çalışmaya katılma konusunda karar vermeden önce araştırma hakkında sizi bilgilendirmek istiyoruz. Çalışma hakkında tam olarak bilgi sahibi olduktan sonra ve sorularınız cevaplandıktan sonra eğer katılmak isterseniz sizden bu formu imzalamanız istenecektir. Bu araştırma, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalında, Doç. Dr. Emine ÖKSÜZ sorumluluğu altındadır.

Çalışmanın amacı nedir; benden başka kaç kişi bu çalışmaya katılacak?

Bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinde Sosyotelizm (bireyin başka bireylerle iletişim hâlindeyken dikkatini bireylere değil de akıllı telefona vermesi, sürekli akıllı telefonla ilgilenmesi ve algısını kişilerarası iletişimden kaçırmaması) ve Kişilerarası Duyarlılık arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmaktadır. Siz de dahil olmak üzere araştırmaya gönüllü öğrenciler katılmaktadır. Araştırma SBÜ Gülhane Hemşirelik Fakültesinde okuyan öğrenciler ile yapılacaktır.

Bu çalışmaya katılmalı mıyım?

Bu çalışmada yer alıp almamak tamamen size bağlıdır. Şu anda bu formu imzalarsanız bile istediğiniz herhangi bir zamanda bir neden göstermeksizin çalışmayı bırakmakta özgürsünüz.

Bu çalışmaya katılırsam beni ne bekliyor?

Altı ay boyunca sürmesi planlanan araştırmayı kabul eder iseniz sizden sosyo-demografik özelliklerinizi belirlemeye yönelik formu, Genel Phubbing Ölçeği’ni ve Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği’ni doldurmanız istenecektir.

Çalışmanın riskleri ve rahatsızlıkları var mıdır?

Çalışmanın hiçbir riski bulunmamaktadır.

Çalışmada yer almamanın yararları nelerdir?

Çalışmaya katılarak hemşirelik öğrencilerinin sosyotelizm (bireyin başka bireylerle iletişim hâlindeyken dikkatini bireylere değil de akıllı telefona vermesi, sürekli akıllı telefonla ilgilenmesi ve algısını kişilerarası iletişimden kaçırmaması) ve kişilerarası duyarlılık arasındaki ilişkinin incelenmesine ilişkin veriler sağlanmasına katkıda bulunacak ve ileriki aşamalarda yapılabilecek çalışmalara yön verebilecek bilgileri toplamak hedeflerine hizmet etmiş olacaksınız.

Bu çalışmaya katılmamanın maliyeti nedir?

Çalışmaya katılmakla parasal yük altına girmeyeceksiniz ve size de herhangi bir ödeme yapılmayacaktır.

Kişisel bilgilerim nasıl kullanılacak?

Çalışma kişisel bilgilerinizi, araştırmayı ve istatistiksel analizleri yürütmek için kullanacaktır ancak kimlik bilgileriniz gizli tutulacaktır. Yalnızca gereği halinde, sizinle ilgili bilgileri etik kurullar ya da resmi makamlar inceleyebilir. Çalışma sonuçları çalışma bitiminde tıbbi literatürde yayınlanabilecektir ancak kimliğiniz açıklanmayacaktır.

Daha fazla bilgi için kime başvurabilirim?

Çalışma ile ilgili ek bilgiye gereksiniminiz olduğunuzda aşağıdaki kişi ile lütfen iletişime geçiniz.

ADI : Doç. Dr. Emine ÖKSÜZ

GÖREVİ : Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Hemşirelik Fakültesi
Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

TELEFON :

(Katılımcının/Hastanın Beyanı)

Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalında, Doç. Dr. Emine ÖKSÜZ tarafından tıbbi bir araştırma yapılacağı belirtilerek bu araştırma ile ilgili yukarıdaki bilgiler bana aktarıldı ve ilgili metni okudum. Bu bilgilerden sonra böyle bir araştırmaya “katılımcı” olarak davet edildim.

Araştırmaya katılmam konusunda zorlayıcı bir davranışla karşılaşmış değilim. Eğer katılmayı reddedersem, bana herhangi bir zarar getirmeyeceğini de biliyorum. Projenin yürütülmesi sırasında herhangi bir neden göstermeden araştırmadan çekilebilirim. *(Ancak araştırmacıları zor durumda bırakmamak için araştırmadan çekileceğimi önceden bildirmemim uygun olacağına bilincindeyim).*

Araştırma için yapılacak harcamalarla ilgili herhangi bir parasal sorumluluk altına girmiyorum. Bana da bir ödeme yapılmayacaktır.

Araştırmadan elde edilen benimle ilgili kişisel bilgilerin gizliliğinin korunacağını biliyorum.

Bana yapılan tüm açıklamaları ayrıntılarıyla anlamış bulunmaktayım. Bu koşullarla söz konusu klinik araştırmaya kendi rızamla, hiç bir baskı ve zorlama olmaksızın, gönüllülük içerisinde katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcı

Adı, soyadı:

Tel:

İmza:

Tarih:

Katılımcı ile görüşen araştırmacı

Adı soyadı, unvanı:

Tel:

İmza:

Tarih:

EK 5**TANITICI BİLGİ FORMU**

1-Yaş

2-Cinsiyet Kadın() Erkek()

3-Sınıf 1() 2() 3() 4()

4-Hangi Sosyal Medya Platformlarını Kullanıyorsunuz?

Instagram() Facebook() Whatsapp() Twitter() Diğer(.....)

5-Akıllı Telefonda Bir Günde Ne Kadar Saat Harcıyorsunuz?

0-1 saat ()

1-3 saat ()

3-5 saat ()

5-7 saat ()

7 saat ve üzeri ()

6-Akıllı Telefonu Hangi Amaçla Kullanıyorsunuz?

Kişileri Takip Etmek ()

Alışveriş ()

Yemek ()

İletişim Kurmak ()

Bilgi Edinmek ()

Diğer

7-Size göre kişilerarası iletişiminize 1-10 a kadar bir puan verseniz bu kaç puan olurdu? (1=Yetersiz, 10=Yeterli)

GENEL SOSYOTELİZM ÖLÇEĞİ

	(1) Asla	(2) Nadiren	(3) Ara Sıra	(4) Bazen	(5) Sık sık	(6) Genellikle	(7) Daima
1. Telefonum yakınımda olmadığında endişelenirim.							
2. Telefonumdan ayrı kalmaya dayanamam.							
3. Telefonumu görebileceğim bir yere bırakırım.							
4. Telefonumu kontrol etmezsem önemli bir şeyleri kaçıracağımdan endişelenirim.							
5. Telefonumu kullandığım için başkalarıyla çatışma yaşarım.							
6. İnsanlar telefonumla çok fazla vakit geçirdiğimi söyler.							
7. Başkaları telefonumu bırakmamı ve onlarla konuşmamı isterse sinirlenirim.							
8. Başkalarını sinirlendirdiğimi bildiğim hâlde telefonumu kullanırım.							
9. Başkaları ile konuşmak yerine telefonumla uğraşmayı tercih ederim.							
10. Dikkatimi başkaları yerine telefonuma verdiğimde memnun olurum.							
11. Başkalarına odaklanmayı bırakıp telefonumla ilgilendiğimde kendimi iyi hissederim.							
12. Başkalarını görmezden gelip, dikkatimi telefonuma verdiğimde stresten kurtulurum.							
13. Telefonuma düşündüğümde daha uzun süre dikkatimi veririm.							
14. Telefonumu kullandığım için başkalarıyla konuşma fırsatlarını kaçırıyor olduğumu bilirim.							
15. Telefonumu kullanırken kendimi “birkaç dakika daha” diye düşünürken bulurum.							

KİŞİLERARASI DUYARLILIK ÖLÇEĞİ

Aşağıdaki maddelerin size uygun olup olmama derecesine göre “Hiç Uygun Değil”, “Uygun Değil”, “Biraz Uygun”, “Uygun”, “Tamamen Uygun” seçeneklerinden birisini “X” şeklinde işaretleyiniz. Doğru ya da yanlış cevap yoktur.		Hiç Uygun Değil	Uygun Değil	Biraz Uygun	Uygun	Tamamen Uygun
1	İnsanlarla vedalaşırken kendimi güvensiz hissediyorum.	1	2	3	4	5
2	Diğer insanlar üzerinde nasıl bir etki bıraktığım konusunda kaygılanırım.	1	2	3	4	5
3	Reddedilme korkusuyla ne düşündüğümü söylemekten kaçınırım.	1	2	3	4	5
4	Yeni birileriyle tanışırken kendimi tedirgin hissederim.	1	2	3	4	5
5	Eğer insanlar beni gerçekten tanısalar sevmezlerdi.	1	2	3	4	5
6	Yakın ilişkilerimde kendimi güvende hissederim.	1	2	3	4	5
7	İnsanları incitebilirim korkusuyla onlara öfkelenmem.	1	2	3	4	5
8	Bir arkadaşımın kavga ettikten sonra, tekrar barışana kadar kendimi rahatsız hissederim.	1	2	3	4	5
9	Yaptığım ya da söylediğim şeyler konusunda eleştirilmekten kaygı duyarım.	1	2	3	4	5
10	İnsanların genelde beni sevdiğini hissederim.	1	2	3	4	5
11	Birini gücendirmek ya da üzmeğe yapmak istemediğim şeyi yapmayı tercih ederim.	1	2	3	4	5
12	Yaptığım bir şeyin iyi olduğuna ancak biri bana onun iyi olduğunu söylediğinde inanabilirim.	1	2	3	4	5
13	İnsanlarla vedalaşırken kendimi kaygılı hissederim.	1	2	3	4	5
14	Birisi bana iltifatlarda bulunduğu mutlu olurum.	1	2	3	4	5
15	Duygularımın insanları bunaltacağından korkarım.	1	2	3	4	5
16	Diğer insanları mutlu hissettirebilirim.	1	2	3	4	5
17	İnsanlara kızmakta zorlanırım.	1	2	3	4	5
18	Diğer insanları eleştirmekten endişe duyarım.	1	2	3	4	5
19	Eğer birisi yaptığım bir şeyi eleştirirse kendimi kötü hissederim.	1	2	3	4	5
20	Diğer insanlar beni gerçekten tanısalardı, benimle ilgili daha olumsuz düşünenlerdi.	1	2	3	4	5
21	Her zaman eleştirileceğim beklentisi içindeyim.	1	2	3	4	5
22	İnsanların beni gerçekten tanımalarını istemem.	1	2	3	4	5
23	Eğer birisi beni üzse bunu kolayca zihnimden atamam.	1	2	3	4	5
24	Diğer insanların beni anlamadığını düşünüyorum.	1	2	3	4	5
25	Başkalarının benim hakkımda ne düşündüğü ile ilgili kaygılanırım.	1	2	3	4	5
26	Kimseye karşı kaba değilimdir.	1	2	3	4	5
27	Diğer insanların duygularını incitmekten endişe duyarım.	1	2	3	4	5
28	Birisi bana kızdığına incinirim.	1	2	3	4	5
29	Bir birey olarak benim değerim büyük oranda diğer insanların benim hakkımda ne düşündüğüne dayanır.	1	2	3	4	5
30	İnsanların benim hakkımda ne hissettiklerini umursarım.	1	2	3	4	5

